ЧОРВАЧИЛИК УЧУН МЎЛ-КЎЛ ОЗУҚА ТАЙЁРЛАЙЛИК!

БУТУН ДУНЁ ПРОЛЕТАРЛАРИ, БИРЛАШИНГИЗ!

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ

20-ЙИЛ ЧИҚИШИ

№ 69 (4785).

7 АПРЕЛЬ ШАНБА 1973 ЙИЛ

Баҳоси 2 тийин.

ЎЗБЕКИСТОН КОММУНИСТИК ПАРТИЯСИ ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ КОМИТЕТИ ВА МЕҲНАТКАШЛАР ДЕПУТАТЛАРИ ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ СОВЕТИНИНГ ОРГАНИ

БЕКОБОДЛИКЛАР ҒАЙРАТИ

ШИРИН ПОСЁЛКАСИ, (Телефон орқали олинди). Ҳар гектар ердан 50 центнердан пахта етиштиришга бел боғлаган «Победа» колхозининг Социалистик Меҳнат Қаҳрамони Қўшбоқ Эгамбердиев бошлиқ бригадасининг аъзолари чигит экишни ёппасига бошлаб юбордилар. Пахтакорлар 132 гектар ернинг ҳаммасига 90x20 схемасида барака уруғи ташламоқдалар. Механизаторлар ишни пухта ташкил этиб, экишни икки-уч иш кунида тамомлашга аҳд қилдилар. Республикада хизмат кўрсатган механизатор Қурбон Иброҳимов кенг қаторлаб чигит экишда пешқадамлик қилмоқда. Ўзи раҳбарлик қилаётган бригадада экиш агрегатларини икки сменада ишлашини таъминлаб, кунига 10—15 гектар майдонга чигит экяпти.

Шу колхозга қўшни бўлган Навоий номли колхозда ҳам экиш кенг кўламда бошланиб кетди.

Қўриқ ерда ташкил этилган 4-«Далварзин» совхозининг механизаторлари ҳам яхши ишланган майдонларга уруғ ташламоқдалар. 1-«Далварзин» совхозининг механизаторлари имкониятларини тўла ҳисобга олиб, экишни 7=8 иш кунида тамомлаш учун курашяптилар.

— Районимиз пахтакорлари,— дейди район партия комитетининг биринчи секретари ўртоқ З. Махсумов.— Беш йилликнинг ҳал қилувчи учинчи йилида янада ғайрат кўрсатиб ишламоқдалар. Ҳар бир колхоз, совхоз, бригада ва звенода зиммага олинган мажбуриятни шараф билан бажариш учун ҳозирдан бошлаб пухта замин яратилмоқда.

Дастлабки кундан бошлаб барака уруғини ташлаймиз. Шундан 19 минг гектар ерга «Тошкент» нав пахта чигити экамиз. 2200 гектарга эса туксиз чигитлар экилади.

ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ПРЕЗИДИУМИДА

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми узоқ йиллик самарали ишлар, мўл ҳосил етиштиришдаги юксак кўрсаткичлари ҳамда давлатга пахта сотишни кўпайтиришдаги хизматлари учун қуйидагиларга «Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган пахтакор» фахрий унвонини берди.

ТОШКЕНТ ОБЛАСТИ БЎЙИЧА

Ҳамидулла **Аҳмедов** — Янгийўл районидаги «Коммунизм» колхозининг бригада бошлиғи.

Налибой **Жўраев** — Пискент районидаги 2-«Пискент» совхози бўлим бошқарувчиси.

Тўйчи **Қаюмов** — Бекобод районидаги 2-«Далварзин» совхозининг бригада бошлиғи.

Сергей **Квон** — Юқори Чирчиқ районидаги «Политотдел» колхозининг бригада бошлиғи.

Ким Бом Сек — Оққўрғон районидаги «Заря коммунизма» колхозининг аъзоси.

Марафат **Мамажонова** — Юқори Чирчиқ районидаги «Правда» колхозининг аъзоси.

Матмуса **Норқулов** — Пискент районидаги Ленин номли колхозининг бригада бошлиғи.

Мархабат **Нурбекова** — Бўка районидаги Ҳамза номли колхозининг аъзоси.

Пак Сун Хи — Юқори Чирчиқ районидаги Свердлов номли колхозининг аъзоси.

Олмон **Турғунбоев** — Янгийўл районидаги «Қизил Октябрь» колхозининг бригада бошлиғи.

Пўлат Ҳамдамов — Бўка районидаги «Партия XX съезди» колхозининг бригада бошлиғи.

Рихси **Йўлдошева** — Оққўрғон районидаги «Ленинобод» колхозининг аъзоси.

Қишлоқ хўжалигида техникадан юксак даражада фойдаланиш, узоқ йиллик самарали ишлари учун қуйидагиларга «Ўзбекистон ССР қишлоқ хўжалигида хизмат кўрсатган механизатор» Фахрий унвони берилди.

Турсун **Азимов** — Бўка районидаги «Октябрь 40 йиллиги» колхозининг звено бошлиғи.

Василий Никифорович **Бибаров** — Янгийўл районидаги «Октябрь 40 йиллиги» колхозининг механизатори.

Файзи **Жўраева** — Пискент районидаги Калинин номли колхозининг звено бошлиғи.

Ордабек **Қулбоев** — Бўстонлиқ районидаги Жданов номли колхозининг тракторчиси.

Акбар **Умаралиев** — Пискент районидаги 2-«Пискент» совхозининг механизатори.

Фёдор Силович **Фесенко** — Калинин районидаги «Партия XXI съезди» совхозининг бош инженери.

Музаффар **Шохмонов** — Оққўрғон районидаги «Ўзбекистон ССР беш йиллиги» совхозининг катта механиги.

Узоқ йиллик самарали ишлари ҳамда пахта, дон ва бошқа қишлоқ хўжалик маҳсулотлари етиштиришни кўпайтириш ҳамда давлатга сотишдаги хизматлари учун қуйидагиларга «Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган агроном» Фахрий унвони берилди.

Махамат **Аҳролов** — Юқори Чирчиқ районидаги «Ўзбекистон» колхозининг бригада бошлиғи.

Оқбута **Деҳқонов** — Бекобод районидаги Ленин номли колхозининг бош агрономи.

Шерали **Қудратов** — Оққўрғон районидаги Свердлов номли колхозининг агрономи.

Болта **Сулаймонов** — Орджоникидзе районидаги «Правда» колхозининг бош агрономи.

Арамайс Артемович **Ханзадьян** — Калинин районидаги «Назарбек» совхозининг бош агрономи.

Узоқ йиллик самарали ишлари ҳамда республикада суғориладиган ерларни кенгайтиришдаги катта хизматлари учун қуйидагиларга «Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган ирригатор» унвони берилди.

Виктор Алексеевич **Лисковцев** — Калинин районидаги 2-«Тошкент» совхози бош инженер-гидротехниги.

Алексей Евгеньевич **Магай** — область суғориш системалари бўлим бошлиғи.

Колхоз ва совхозларда ер тузиш ишлари алмашлаб экишни жорий қилиш соҳасидаги узоқ йиллик самарали ишлари учун қуйидагиларга «Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган ер тузувчи» Фахрий унвони берилди.

Лем Дмитрий — Калинин районидаги 1-«Тошкент» совхозининг катта ер тузувчиси.

Илья Павлович **Манаев** — Оққўрғон район ижроия комитети қишлоқ хўжалиги бошқармасининг катта ер тузувчиси.

Колхоз, совхоз экономикасини мустаҳкамлаш ҳамда қишлоқ хўжалиги ишлаб чиқаришни самарадорлигини оширишдаги узоқ йиллик самарали ишлари учун қуйидагиларга «Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган экономист» Фахрий унвони берилди.

Иброҳим **Исмоилов** — Орджоникидзе районидаги «Коммунист» колхозининг катта экономисти.

Иноятжон Мирмаҳмудович **Мирмаҳмудов** — Оққўрғон районидаги «Оққўрғон» совхозининг бош бухгалтери.

Нурилла Ҳайруллаевич **Саъдуллаев** — Калинин районидаги Оҳунбобоев номли колхоз бош бухгалтери.

Валентина Михайловна **Михайловская** — область совхозлар трести план-экономика бўлимининг бошлиғи.

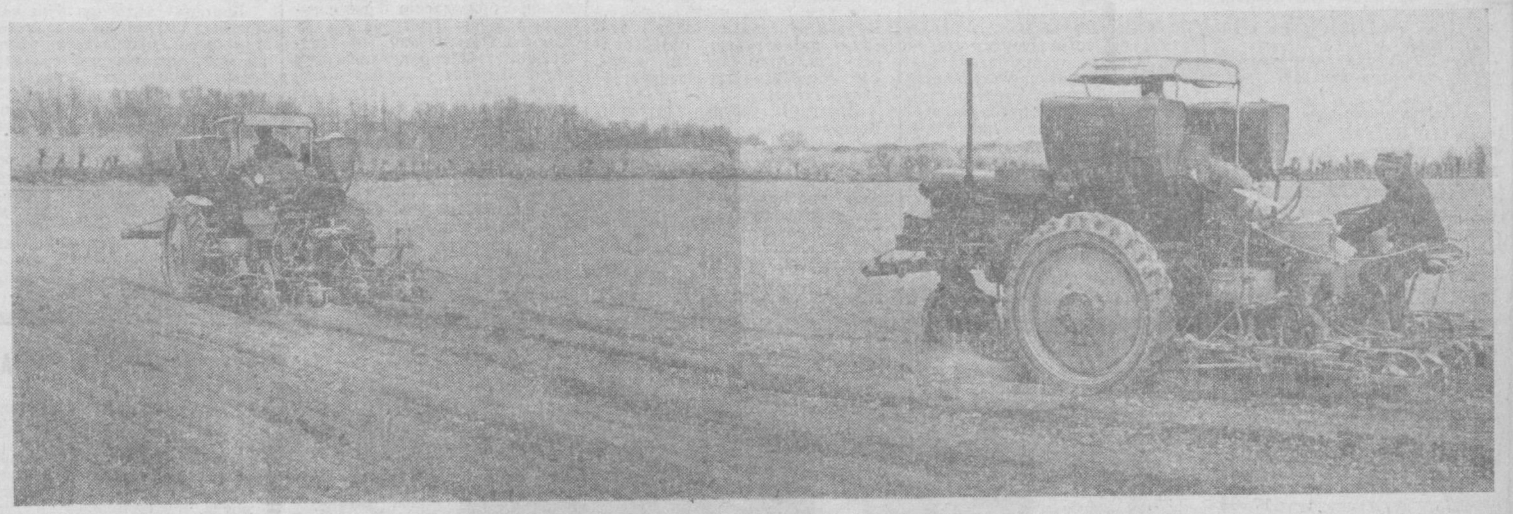

ЯНГИЙЎЛ районидаги «Ленинизм» колхозида чигит экиш кун сайин қизғин тус олиб бормоқда. Бу ишда Ҳамид Турсунов, Меливой Бегалиев каби илғор механизаторлар айниқса ғайрат кўрсатишмоқда.

Суратларда: далада чигит экиш пайти.

В. СИРОТКИН ва И. ГЛАУБЕРЗОН фотолари.

Н. В. ПОДГОРНИЙНИНГ ФИНЛЯНДИЯДА БЎЛИШИ

ХЕЛЬСИНКИ, 5 апрель, (ТАСС махсус мухбири). Дўстлик, ҳамкорлик ва ўзаро ёрдам тўғрисидаги Совет—Финляндия шартномасининг 25 йиллиги муносабати билан Финляндияда расмий визит билан меҳмон бўлиб турган СССР Олий Совети Президиумининг раиси Н. В. Подгорний бугун Эспо шаҳрида «Оутокумпу» илмий тадқиқот марказини ва «Орион» фирмасининг фармацевтика заводини бориб кўрди.

«Отокумпу» акцияли жамиятнинг илмий ишлар билан шуғулланувчи директори профессор П. Хаппало Финляндиядаги мана шу жуда катта конметаллургия фирмасининг фаолияти тўғрисида гапириб берди.

Илмий тадқиқот марказининг ҳурматли меҳмонлар фикр ёзиб қолдирадиган дафтарига Н. В. Подгорний ҳам ўз фикрини ёзиб меҳмондўстлик учун ташаккур изҳор этди.

«Орион» бирлашмасига қарашли фармацевтика корхонасининг коллективи ҳам Совет Иттифоқидан келган меҳмонни қизғин кутиб олди.

Учрашув ва суҳбатлар чоғида Н. В. Подгорний, СССР билан Финляндия ўртасида дўстлик, ҳамкорлик ва амалий алоқалар Совет — Финляндия шартномаси асосида бундан буён ҳам ривожланиб, мустаҳкамланаверади, деб ишонч билдирди.

Бу сафарда Н. В. Подгорнийга Финляндия ташқи савдо министри Ю. Линнамо ҳамроҳлик қилди.

* * *

ХЕЛЬСИНКИ, 5 апрель. (ТАСС). Бугун СССР Олий Совети Президиумининг раиси Н. В. Подгорний ва Финляндия президенти У. К. Кекконен таниқли совет скрипкачиси, Ленин мукофоти лауреати СССР халқ артисти Давид Ойстрах концертида бўлишди.

Бу концерт дўстлик, ҳамкорлик ва ўзаро ёрдам тўғрисидаги Совет-Финляндия шартномасининг 25 йиллиги муносабати билан «Финляндия—Совет Иттифоқи жамияти» томонидан ташкил этилди.

А. Н. КОСИГИННИНГ ШВЕЦИЯГА ВИЗИТИ

СТОКГОЛЬМ, 5 апрель. (ТАСС махсус мухбири). СССР Министрлар Советининг раиси А. Н. Косигин бугун «Швеция—СССР» жамиятлари Союзи вакилларини қабул қилди. Бу союзнинг раҳбарлари маҳаллий ташкилотларнинг СССР, унинг экономикаси, фан ва маданияти тўғрисидаги билимларни тарқатиш соҳасида бажараётган ишлари тўғрисида сўзлаб бердилар. Улар шведларнинг Совет Иттифоқига ғоят қизиқиб қараётганликларини таъкидладилар.

А. Н. Косигин жамиятлар Союзи аъзоларининг Швеция ва Совет Иттифоқи халқлари манфаатлари йўлидаги олижаноб фаолиятида катта муваффақиятларга эришувларини тилади.

* * *

СТОКГОЛЬМ, 5 апрель. (ТАСС). Бугун бу ердаги ҳукумат уйида Совет-Швеция ҳужжатларини имзолаш маросими бўлиб ўтди. Бу маросимда СССР Министрлар Советининг раиси А. Н. Косигин билан Швеция Бош министри У. Пальме ҳозир бўлдилар. СССР денгиз флоти министри Т. Б. Гуженко ва Швеция коммуникациялар министри Б. Нурлинг Совет Иттифоқи билан Швеция ўртасида денгизда кемалар қатнови тўғрисидаги битимни ва кемачилик корхоналарини солиқ тўлашдан ўзаро озод қилиш ҳақидаги битимни имзоладилар.

Бундан ташқари, Балтика денгизида фалокатга учрайдиган ҳаво кемаларининг экипажлари ва пассажирларини қидириб топиш ҳамда қутқазишни таъминлаш соҳасида ҳамкорлик тўғрисидаги протокол ва 1973—74 йилларда СССР билан Швеция ўртасида маданий ва илмий ҳамкорлик программаси имзоланди.

* * *

СТОКГОЛЬМ, 5 апрель. (ТАСС махсус мухбири). Бугун Стокгольм муниципалитети СССР Министрлар Советининг раиси А. Н. Косигин шарафига нонушта зиёфат берди.

А. Н. КОСИГИН МОСКВАГА ҚАЙТИБ КЕЛДИ

КПСС Марказий Комитети Сиёсий Бюросининг аъзоси, СССР Министрлар Советининг Раиси А. Н. Косигин 6 апрелда Москвага қайтиб келди. А. Н. Косигин расмий визит билан Швецияга борган эди.

Бу сафарда А. Н. Косигинга ҳамроҳ бўлган кишилар ҳам у билан бирга Москвага қайтиб келишди.

(ТАСС).

ФЕРМА ЮЛДУЗЛАРИ

Роза Эргашева Акмал Икромов номли колхозининг илғор сут соғувчиларидан ҳисобланади. У бир неча йилдан бери говмушлардан кўплаб сут соғиб олишда фермада машъаллик қилаётир. Р. Эргашева уч ой давомида, ўз боқимидаги 20 бош соғин сигирдан 12 минг литрга яқин сут соғиб олиб, кўпчилик ҳурматига сазовор бўлди. У йил охиригача 44 тонна сут соғиб олиш учун курашяпти.

Бу чевар соғувчи шу кунларда 150 литрдан, унинг дугонаси О. Бўрибоева эса 140 литрдан серқаймоқ сут соғиб олмоқда.

Колхоз сут товар фермасининг коллективи беш йилликнинг учинчи йилида давлатга 180 тонна сут топшириш мажбуриятини олган. Улар мажбуриятни бажариш йўлида астойдил меҳнат қилмоқдалар.

М. ҒАФФОРОВ.
Ўрта Чирчиқ райони.

ОБЛАСТЬ РАЙОНЛАРИДА ЧИГИТ ВА МАККАЖЎХОРИ ЭКИШНИНГ БОРИШИ ТЎҒРИСИДА ШУ ЙИЛ 6 АПРЕЛГАЧА БЎЛГАН МАЪЛУМОТ

Биринчи стун — районлар, иккинчи стун — чигит экилган майдон (гектар ҳисобида), учинчи стун — бажарилиш проценти, тўртинчи стун- маккажўхори экилган майдон (гектар ҳисобида), бешинчи стун — бажарилиш проценти.

Бекобод	2154	10,0	1521	85,7
Юқори Чирчиқ	790	9,4	680	35,7
Янгийўл	2077	9,3	1626	46,7
Пискент	842	6,0	1021	67,3
Оққўрғон	1000	3,4	2354	60,1
Ўрта Чирчиқ	469	2,1	547	44,9
Бўка	334	1,6	882	46,7
Калинин	—	—	746	40,9
Оржоникидзе	—	—	272	18,7
Бўстонлиқ	—	—	95	11,2
Оҳангарон	—	—	234	10,0
Область бўйича	7666	5,5	9978	45,0

ЙИЛИГА 41 МИЛЛИОН ДОНА ТУХУМ

Калинин районидаги «Ўзбекистон» паррандачилик фабрикасининг коллективи ўтган хўжалик йилини катта муваффақиятлар билан якунлади. Пландан ташқари кўп тухум, гўшт, сотилди.

Фабрика ишчилари ўтган йилги эришилган ютуқларини янада мустаҳкамлаш, беш йилликнинг ҳал қилувчи учинчи йилида янада баракали ишлаш учун курашмоқдалар. Паррандабоқарлар ўртасида социалистик мусобақа кенг қулоч ёйди. Ишчилар ўз имкониятларини ҳисоблаб чиқиб, йил охиригача 41 миллион дона тухум етиштиришга аҳд қилдилар. Ўз ваъдаларининг устидан чиқиш учун курашаётган паррандабоқарлар биринчи квартал планини катта муваффақиятлар билан якунлашга эришдилар. Уч ой ичида 8 миллион 690 минг дона тухум етиштириш кўзда тутилган эди, амалда 10 миллион тухум етиштирилиб, квартал плани 115 процент адо этилди. 5 миллион 300 минг ўрнига 9 миллион 646 минг дона тухум сотилиб, бу соҳадаги план 182 процентга бажарилди. Фабрика ўтган йилнинг шу вақтидагига нисбатан 3 миллион 200 минг дона кўп тухум сотди. Тухум тобора кўпайиб бормоқда. Ҳар бир товуқдан уч ой мобайнида 45 ўрнига 49 тадан тухум олинди.

Чорвадорлар чорва моллари боқувини яхшилашда катта кўрсаткичларга эришиб, 830 ўрнига 2046 центнер гўшт сотиб, квартал планини қарийб икки ярим бараварга етказиб адо этилди. Айниқса фабрика парҳез гўшти сотишда юксак кўрсаткичларга эришмоқда. Уч ой давомида пойтахт меҳнаткашларига 2 минг центнердан ошиқроқ парранда гўшти етказиб берилди.

Сигирлардан сут соғиб олишда ҳам янгидан-янги марралар қўлга киритилмоқда. Соғувчилар 400 ўрнига 719 центнер серқаймоқ сут сотишга эришдилар.

Фабрика дирекцияси ва партия ташкилоти кишиларнинг баракали меҳнат қилишлари учун барча шароитларни яратиб берган. Беш йиллик илғорлари ойлик ва квартал якунларига қараб рағбатлантирилмоқда. Уларнинг маданий-маиший аҳволларини яхшилаш учун катта тадбирлар амалга оширилмоқда. Уй-жой қурилиши кенг авж олдирилган. Болалар боғчаси ва ясли ишлаб турипти. Совхоз маъмуриятининг кўраётган бу тадбирлари ижобий самаралар бермоқда.

Фабрика коллективи бу йил 41 миллион дона тухум етиштириш мажбуриятини олди. Буни бажариш учун барча резервлар ишга солинмоқда. Агар ўтган йилнинг шу вақтида кунига 50—55 минг дона тухум сотилаётган бўлса, ҳозир 125 минг донадан тухум жўнатилмоқда.

ОБЛАСТЬ ЧОРВАДОРЛАРИНИНГ ТАБИИЙ ЎТЛАРДАН ИККИ ЙИЛЛИК ПИЧАН ЖАМҒАРИШ ЮЗАСИДАН БЕЛГИЛАГАН ТАДБИРЛАРИ

ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ ПАРТИЯ КОМИТЕТИДА

Тошкент область партия комитети чорвадорларнинг табиий ўтлардан икки йиллик пичан жамғариш юзасидан белгилаган тадбирларини маъқуллади.

Область қишлоқ хўжалик бошқармаси, совхозлар трести, «Узсельхозтехника» область бирлашмаси, область матлубот жамияти, область маданият ва кинолаштириш бошқармасига чорвадорларнинг икки йиллик пичан жамғариш юзасидан белгилаган тадбирларнинг бажарилишини қатъий назорат қилиб бориш тавсия этилди.

Область ва район газеталари редакцияларига пичан ўриш ишларида меҳнат қилаётган қишлоқ хўжалиги меҳнаткашларининг социалистик мусобақасини кенг ёритиш топширилди.

Тошкент область қишлоқ хўжалиги меҳнаткашлари чорвадорларнинг Бутуниттифоқ социалистик мусобақасига қўшилиб, жамоат чорвачилиги туёғини кўпайтириш, гўшт, сут ва бошқа чорва маҳсулотлари етиштиришни кўпайтириш юзасидан юксак мажбурият белгиладилар.

Йил охирига бориб колхоз ва давлат хўжаликларида қорамоллар сонини 135,5 минг бошга, шу жумладан сигирларни 48,4 минг бошга, чўчқаларни 67 минг, қўй ва эчкиларни 439,7 минг бошга ва паррандаларни 1,3 миллион бошга етказиш мўлжалланмоқда.

Бу йил ҳар бош соғин сигирдан олинадиган сут 2550 килограммга етказилади. Қорамолларнинг ўртача тирик вазни 400 килограммгача, чўчқалар кам деганда 115 килограмм, қўйларнинг оғирлиги 50 килограмм бўлиши таъмин этилади.

Зиммага олинган юксак социалистик мажбуриятларнинг муваффақиятли бажарилиши кўп жиҳатдан чорвачиликнинг мустаҳкам озуқа базасини яратишга боғлиқдир.

Ана шуни ҳисобга олиб 389 минг тонна хашак тайёрлаш мўлжалланмоқда. Бу соҳадаги вазифани муваффақиятли бажаришнинг энг асосий шарти— табиий ўтлардан кўплаб пичан тайёрлашни яхши йўлга қўйишдан иборатдир.

Бунинг учун имконият бор. Бу йил намгарчилик кўп бўлмоқда. Қир ва яйловларда табиий ўтлар гуркираб ўсаётир. Ана шу имкониятдан фойдаланиш ҳар жиҳатдан зарурдир.

Область чорвадорлари чорва моллари учун етарли миқдорда хашак тайёрлашни кўзда тутиб, икки йиллик пичан жамғаришга аҳд қилдилар. Шу жумладан улар табиий ўтлардан тайёрланадиган пичанни 60 минг тоннага кўпайтириш тадбирларини кўрмоқдалар.

Бўстонлиқ райони чорвадорлари 11 минг тонна, Янгийўл ва Оҳангарон районлари бўйида 10 минг тоннадан, Калинин район чорвадорлари 9 минг тонна, Юқори Чирчиқ районида 8 минг тонна, Ўрта Чирчиқ районида 5 минг тонна, Бекобод райони бўйича 3 минг тонна, Оққўрғон районида 2 минг тонна, Бўка, Пискент ва Оржоникидзе районларининг чорвадорлари эса табиий ўтлардан минг тоннадан пичан тайёрлашни мўлжаллаб қўйдилар.

Пичан ўриш ишларини ўз вақтида ўтказиш ва сифатли пичан тайёрлашда техниканинг роли каттадир. Ана шуни ҳисобга олиб хўжаликлардаги мавжуд 752 трактор сенокосилкасини, 375 трактор грабелларини, 193 волокушка, 216 прессловчи механизмлар, 411 юкловчи механизмларнинг ремонтини 1 майгача туғаллаш мўлжалланади.

Область ва район қишлоқ хўжалиги органларининг инженер-техник ходимлари колхоз устахоналари ва «Узсельхозтехника»нинг район бирлашмаларида пичан ўрувчи техникаларни ремонтдан чиқариш ва тайёрлаш юзасидан белгилаган графикларнинг ўз вақтида бажарилишини қатъий контроль қилиб борадилар.

Район ижроия комитетлари, қишлоқ хўжалиги ва тайёрлов органлари ишчи ва хизматчилари касаба союзлари район комитетлари, хўжаликларнинг раҳбарлари апрель ойида табиий ўтлардан пичан тайёрлашда банд бўладиган колхозчилар ва совхоз ишчиларини моддий ва маънавий рағбатлантириш юзасидан тадбирларни ишлаб чиқарадилар ва амалга оширадилар.

Пичан ўрими даврида узоқ участкаларда меҳнат қилаётган қишлоқ хўжалиги ходимларига автолавкалар, агитбригадалар, кўчма кино қурилмалари хизмат кўрсатишади. Область матлубот жамияти, область маданият бошқармаси ва кинолаштириш бошқармаси ем-хашак етиштирувчи, пичан тайёрловчи бригада аъзоларининг юқори унум билан меҳнат қилишлари учун зарур маданий-маиший шароитларни яратиб берадилар.

Ҳар бир хўжалик, ҳар бир бригада пичан ўрими ишларига пухта тайёргарлик кўриб, белгиланган тадбирларни ўз вақтида амалга ошириш учун курашадилар. Ана шу йўл билан улар область чорвадорлари зиммаларига олган юксак социалистик мажбуриятларини бажаришга пухта замин яратадилар ва беш йилликнинг учинчи ҳал қилувчи йилида жамоат чорвачилигини дағал хашак билан тўла таъмин этиш, табиий ўтлардан икки йиллик пичан жамғаришга эришадилар.

ДЕҲҚОН ЎЙЛАРИ

КОММУНИСТЛАР ҲАҚИДА ҲИКОЯЛАР

Мажлисда айтилган гаплар Қуримбой аканинг ўйлаб қўйган фикрларини тарқатиб юборди. Нега бундай бўлди. Аҳир у таниқли деҳқон. Ўн беш йилдан буён бригадага бошчилик қилади. Ҳар йили биринчилардан бўлиб, маррага етиб келади. Ўн етти-ўн саккиз центнердан ҳосил олиб келинган майдонлардан ўттиз центнерга етказиб ҳосил кўтарди. Янги ерлар очди, ўтган йили у бошлиқ бригада пахтакорлари айниқса яхши ютуқларга эришдилар. Ҳар гектаридан ўттиз центнердан ҳосил олинди. Сирдарё этакларидан қирқ гектар янги ер очган эдилар. Ана шу ерларга насос билан сув чиқарилиб, пахта етиштирилди. Янги ердан олинган ҳосил ҳаммани қувонтирди.

Қуримбой ака тажибали бригадиргина эмас, устоз пахтакор ҳамдир. Ойтув Зокиров Қизил Армия сафида хизмат қилиб қайтгач, колхозда ишлаш истагини билдирди.

— Мени Қуримбой аканинг бригадасига юборинглар, — деди у. — Меҳнатда ўзимни синаб кўрай.

Қуримбой ака унга деҳқончилик илмидан эринмай дарс берди.

—Деҳқончилик илми шунақа илмки,— дерди у Ойтув билан суҳбатлашганида. Деҳқончиликда ҳар бир ишнинг ўз мавриди, ўз вақти бўлади. Агар бир кун кечиксангиз, ўн кунни йўқотасиз. Мана биз баҳорнинг бир куни йилга татийди, деймиз. Бунинг маъноси нима? Баҳорнинг ҳар бир куни деҳқонга олам-олам қувонч келтириши учун аввалдан тайёргарлик кўриш керак. Кузги-қишки ишларни ўрнига қўйиш лозим. Ана шунда баҳордаги ишлар осон кўчади. Баҳорнинг бир куни йилга татийди.

Қуримбой ака ўз фаолиятида ҳам бу гапларга амал қилиб иш юритиб келаётган деҳқонлардан.

Лекин талаб ўзгармоқда. Замон техника замони, янгиликлар замони бўлиб бормоқда. Одам яхши меҳнат қилиб, яхши/ишлагандан сўнг яна ҳам яхши кийгиси, яхши овқатлангиси келади. Қуримбой ака ана шуларни ўйлар экан, ўзи бажараётган ишлардан ўзи қаноат ҳосил қилмай қолганди. Шунинг учун ҳам у минбарга чиқиб, ундай қилдик, бундай қилдик, деб ҳисоб беришга нима учундир ўзини маънавий ҳаққи йўқдек ҳис қилди.

Одамлар тўғри айтишяпти, деб ўйларди у. План бажарилса-ю, лекин даромадга яраша буромад бўлмаса. Бундай планни бажаргандан нима манфаат бор? План бажарилгани билан меҳнатга яраша мўмай даромад олинмас экан, планни бажардик деб айтиш ўринлими?

Лекин бунинг учун ҳамма айбни колхоз раҳбарларига партия ташкилоти зиммасига юклаш ҳам инсофдан эмас. Ажратилган маблағлардан иқтисод қилиб фойдаланмаймиз кўпинча. Техникани асраб, авайлаб ишлатмаймиз. Ҳар хил харажатларни кўпайтириб юборамиз. Йил охирида ғалвир сувдан кўтарилиб, ҳисоб-китоб қилинганда план бажарилган бўлади-ю, лекин чўнтакка тушадиган пулнинг мазаси бўлмай қолади... Янгичасига меҳнат қилиш, ишга янгичасига муносабатда бўлиш керак.

Қуримбой ака ана шу хаёллар билан йўлга тушди. У бригада ерларига етиб келганида туш пайти эди. Колхозчилар этакдаги ариқ-зовурларни тозалаб бўлганликларини айтишди. Бу ерда Абдиқул, Турдонбой, Ойтулар билан суҳбатлашди. Биргалашиб, ишнинг сифатини кўздан кечира бошладилар. Лекин тозалаб қўйилган ариқ-зовурларни кўриб Қуримбой ака бироз ранжигандек бўлди. Ўнг томондаги картага келувчи ариқ анча юза тозаланибди. У буни деҳқонларга ётиғи билан тушунтирди. Далага маҳаллий ўғит келтиришни ҳам тезлаштириш кераклигини уқтирди.

— Аҳир, ўзларингдан қолар гап йўқ, — деди у, — ишнинг бошидан пухта бўлгани маъқул. Ҳар гектаридан ўттиз беш центнердан ҳосил етиштирамиз, деб сўз бердик. Сизлар ҳам бунга қўшилдинглар, шундай бўлгандан сўнг мўл ҳосилга ҳозир замин тайёрлаш керак-да. Агар шундай қилмасак, мусобақадошимиз олдида уялиб қоламиз.

Шу пайт узоқдан агроном Пардавой ака Жабборов кўриниб қолди.

Агроном уч-тўрт назоратчилар билан биргаликда кўклам дала ишларининг боришини текшириб юрган эди. У ҳам Қуримбой аканинг гапларини қўллаб-қувватлади. Сон орқасидан қувманглар, сифатга эътибор беринглар, ишнинг сифати меҳнатингиз зийнати, деди.

Агрономнинг бундай дейишининг боиси бор эди. Ўтган йили айрим бригадаларда машина терими учун ажратилган пайкаллардаги ғўзалар яхши парвариш қилинмади. Машина теримига мослаб ўстирилмади. Ана шунинг учун карталарни ўт босиб кетди. Машина пайкалга кирганда ишнинг унуми бўлмади. Ўша бригадаларда кўпроқ қўл билан пахта терилди. Оқибатда пахтанинг сорти пасайиб кетди. Бригадалар планни ортиғи билан бажарганликлари билан паст сорт пахта топширганликлари сабабли ундан келадиган даромад камроқ бўлди.

Агроном бу йил яна шундай камчиликлар такрорланмасин демоқчи бўлди. Мана сизлар ҳосилнинг 60—70 процентини машинада териб олмоқчисизлар. Бунинг учун ҳозирдан тайёргарлик кўриш керак. Ҳозирдан карталарни яхшилаб текислаш, ерларни машина теримига мослаштириб бориш керак.

— Эртага мусобақадошингизнинг бригадасига борамиз,— деди агроном Қуримбой ака билан хайрлашар экан, — ўзингизнинг тайёргарликларингизни айтиб берасиз. Уларнинг қилаётган ишларини ҳам кўриб келасиз.

Мусобақа агар яхши ташкил этилса, у ҳар икки томонга катта наф келтиради. Афсуски, кўп ҳолларда бунга эътибор берилмайди-да. Йил бошида мусобақалашамиз деб қўл олишадилар-да, шундан сўнг бир-бирларини эсга ҳам олмайдилар. Лекин коммунист Қуримбой ака Турғунов ундайлардан эмас. Ўтган йили Манноп Ашуралиев бригадаси билан мусобақа боғлаган эди. Экиш даврида ғўза парвариши дамларида бир-бирларининг далаларида бўлдилар, камчиликларни юзхотир қилмай кўрсатдилар, амалий ёрдам бердилар.

— Раҳмат, Қуримбой акага, — дейди Манноп Ашуралиев, — дўстона маслаҳат — олтиндан қиммат бўлди. Бригадамизда ҳосилдорлик икки-уч центнерга кўтарилди. Бунда мусобақадошимизнинг ҳам улуши бор.

Қуримбой ака ҳам ўз навбатида Маннопга шундай миннатдорчилик билдиради. Мусобақа чиндан ҳам ҳар икки бригаданинг юксалишига ёрдам берди.

...Қуримбой ака мусобақадоши Манноп Ашуралиевнинг ишидан хурсанд бўлиб қайтди.

Бригадир юрак туйғуларини, пешана терларини тўкиб, зар олишни ўйлайди. Буни рўёбга чиқаришда биринчи куч меҳнат, иккинчи куч аҳиллик, Қуримбой ака ана шу икки хусусиятни бригадада маҳкам тутиб келмоқда.

Ариқ-зовурлар тозаланиб, кўнгилдагидек тахт қилинди, техника ҳам шай. Биз ҳам отни қамчилашимиз керак, деди у.

Бригада аъзолари бўш келмаймиз, 110 гектар ернинг ҳар гектаридан мўлжалдаги ҳосилни етиштирамиз, деб сўз бердикми, гапимизнинг уддасидан чиқамиз деб айтишди.

Бўка районидаги Мичурин номли колхознинг Қуримбой ака Турғунов бригадаси далаларида бўлган киши чиндан ҳам бу ерда кўклам тараддуди ҳар тарафлама кучайтириб юборилганлигини, деҳқонлар бу йил бошқача ғайрат, бошқача шижоат билан меҳнат қилаётганликларини кўриб қувонади.

Н. РИХСИЕВ.

ФАРОВОНЛИК ЙЎЛИДА

Янгийўл районида сўнгги йилларда қурилишлар кўлами кенгайиб бормоқда. Колхоз ва совхоз территорияларида, қишлоқ ва посёлка марказларида кўп қаватли турар-жой биноларн, маиший хизмат кўрсатиш комбинатлари, замонавий мактаблар, боғча ва яслилар қурилмоқда.

Беш йилликнинг ҳал қилувчи учинчи йилида районда яна қандай қурилишлар кўзда тутилган? Мухбиримиз шу савол билан район ижроия комитети раисининг ўринбосари Э. Бобожоновга мурожаат қилди.

— Қўли гул қурувчиларимиз юбилей йилини барча кўрсаткичлар бўйича муваффақиятли якунлашди,— дейди у.— Саноат ва қишлоқ хўжалиги объектларини барпо этиш билан бир қаторда турар-жой биноларини қуришга катта эътибор берилди. План бўйича 27,8 минг квадрат метр турар-жойни қуриб битказиш кўзда тутилган. Аслида 29,4 минг квадрат метр турар-жой фойдаланишга топширилди.

Юбилей йилида Ленин номли, Калинин номли, Ҳамроқул Турсунқулов номли колхозларда 600 ўқувчига мўлжалланган типовой мактаб бинолари, Собир Раҳимов, Назарали Ниёзов, Киров номли, «Ленинизм» колхози территорияларида ясли-боғчалар қад кўтарди. Э с к и Тошкент ва Эски Қовунчи посёлкаларида кутубхона, қишлоқ ва поселка Советлари учун муҳташам бинолар қуриб берилди.

Бутуниттифоқ социалистик мусобақасига қўшилиб меҳнат қилаётган бинокорларимиз 1973 йилни яхши бошлашди. Чиноз шаҳри яқинида шаҳар типидаги обод ва кўркам поселка бунёд этилмоқда. Бу ерда истиқомат қилувчи аҳоли учун озиқ-овқат ва саноат моллари магазинлари, мактаб ва болалар боғчаси, аҳолига маиший хизмат кўрсатиш комбинати қурилади.

Шу ўринда пайсалга солинаётган айрим қурилишлар устида ҳам тўхталиб ўтмоқчимиз.

Районда давлат аҳамиятига эга бўлган паррандачилик фабрикаси қурилмоқда. Бу улкан иншоот биносига 1971 йилда пойдевор қўйилган. Фабрика тўлиқ ишга туширилгач йилига 4 юз тонна гўшт ишлаб чиқаради. Қурилишни 163-кўчма механизациялашган колонна коллективи ўз зиммасига олган. Аммо 1972 йилда кўзда тутилган ишлар ўлда-жўлда бўлди. План бўйича 6 миллион 90 минг сўмлик қурилиш ишлари бажарилиши керак эди, шундан атиги 3 миллион сўми ўзлаштирилди, ёки 64 процент иш бажарилди, холос. Колонна бошлиғи А. П. Шачневдан бундай масъулиятсизлик сабабларини сўрасак, «Ишчилар кучи етишмаяпти, қурилиш материаллари йўқ, механизмлар эски», дейиш билан чекланади.

1972 йилда фабрика территориясида ишчи ва хизматчилар учун 5200 квадрат метр турар-жой қурилиб фойдаланишга топширилиши керак эди, ҳозиргача бирорта уй ҳам ишга туширилмади. 163-колонна раҳбарлари барча имкониятларни ишга солиб, қурилишда кескин бурилиш ясашлари керак.

1967 йилда «Ленинизм» колхози территориясида шаҳар типидаги экспериментал поселка қурила бошланганди. «Гипросельхоз» институти томонидан лойиҳаси чизилган бу поселка ўз кўриниши жиҳатидан республикада ягона бўлади. 5000 аҳолига мўлжалланган поселкада асосан бир қаватли коттеджлар қад кўтаради. Бу объектни «Ташоблсельстрой»га қарашли 5-кўчма механизациялашган колонна коллективи бунёд этмоқда. Қурувчилар ўтган 1972 йилда яхши ишлашди. 263 минг сўм маблағ тўлиқ ўзлаштирилди. Бироқ, кўзда тутилган ҳаммом ва кир ювиш комбинати битмай қолди. 5-кўчма механизациялашган колонна ишчи ва хизматчилари барча куч ва ғайратларини поселкани шу йилдан кечиктирмай тўлиқ фойдаланишга топширишга қаратадилар, деган умиддамиз.

КПСС Марказий Комитети, СССР Министрлар Совети, ВЦСПС ва ВЛКСМ Марказий Комитетининг «Саноат, қурилиш ва транспорт ходимларининг 1973 йил халқ хўжалик планини муддатидан илгари бажариш учун Бутуниттифоқ социалистик мусобақасини авж олдириш тўғрисида»ги қарори кундалик меҳнат фаолиятимизнинг асосий дастури бўлиб хизмат қилмоқда. Беш йилликнинг ҳал қилувчи учинчи йилида амалга ошириладиган барча ишларимизни ушбу қарор асосида тузиб чиқдик. Чунончи, «Партия XXIV съезди», Свердлов номли ва «Янгиобод» совхозларида ҳар бири 1200 бош қорамолга мўлжалланган комплекс фермалар қурилиши давом эттирилади. «Олмазор» поселкасида 300 ўринга мўлжалланган ҳашаматли клуб қад кўтаради. «Чиноз» совхозида касалхона, Усмон Юсупов номли комбинатда «Салом» кафеси, Охунбобоев номли колхозда 1100 ўқувчига мўлжалланган мактаб биноси фойдаланишга топширилади.

Биз бундан буён ҳам қишлоқларимиз жамолини янада очиш йўлида барча куч ва имкониятларимизни ишга соламиз.

МАДАНИЯТ ХРОНИКАСИ

ОЙБЕК номли совхоз кутубхонаси адабиётларга бой. Мудира Тожихон Ғафурова китоб фондини бойитишга алоҳида эътибор беради.

Ҳозир кутубхонада 1723 минг сўмлик 4185 нусха бадиий, илмий-оммабоп ва сиёсий китоблар бор.

Яқинда китобхонлар билан ёзувчи Раҳмат Файзийнинг «Ҳазрати инсон» романи бўйича мунозара ўтказилди.

Д. ШОКИРОВ.

«УЗГИПРОТЯЖПРОМ» лойиҳалаш институти томонидан яратилаётган лойиҳалар мутахассисларнинг ижобий баҳосига сабаб бўлмоқда. Инженер ва архитекторлар ҳозир янги ижобий режалар билан бандлар.

Институтнинг сув ва канализация бўлими ходимлари ҳам иттифоқ бўйича танилдилар

П. МАҲАМАДИЕВ.

ПОЙТАХТНИНГ Киров номли маданият уйи ҳузурида илмий атеизм университети иш бошлади. Университет машғулотлари икки йилга мўлжалланган.

Шунингдек, бу ерда маданият халқ университети ҳам бор.

А. ТАРТАУЛОВ.

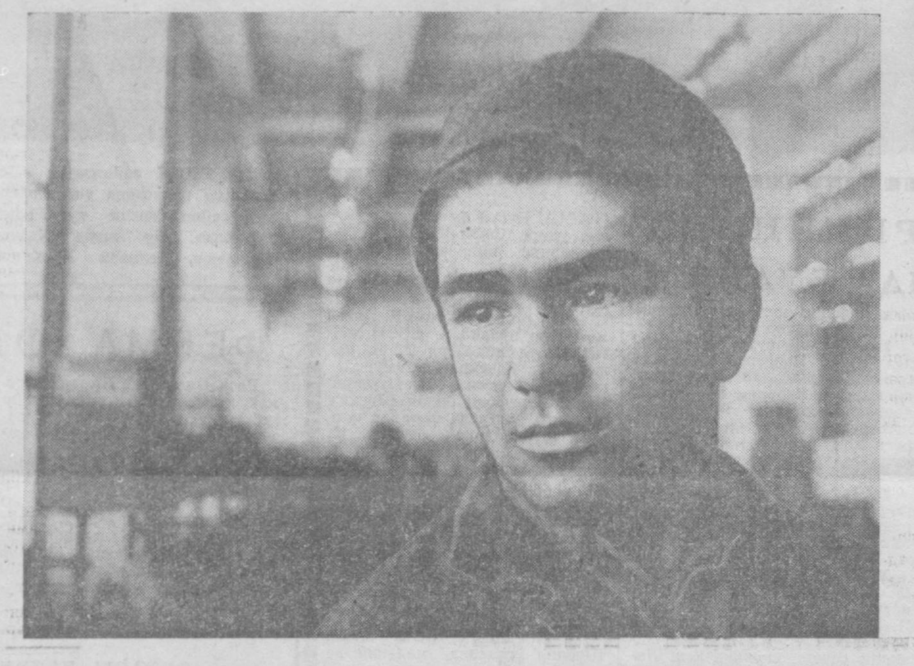

Қийин эрийдиган ва ўтга чидамли металлар комбинати коллективи ўзаро мусобақани кучайтириб, беш йиллик топшириқларни муддатидан олдин бажариш учун курашмоқда. Ҳаким Шавкатхўжаев корхона пешқадамлари сафида бориб, смена топшириқларини бир ярим ҳиссадан ошириб адо этмоқда. Суратда: Х. Шавкатхўжаев.

И. ГЛАУБЕРЗОН ва В. СИРОТКИН фотоси.

ЙЎЛ ҚУРУВЧИЛАР ВАХТАДА

Ҳал қилувчи йил социалистик мусобақасига қўшилган Орджоникидзе район қурилиш ва эксплуатация қилиш бошқармасининг коллективи бир қатор ибратли ишларни амалга оширмоқда.

Йўлсозларнинг самарали меҳнатлари натижасида «Октябрь» колхози билан Чинобод қишлоғи орасидаги йўл ремонти муддатидан илгари тугалланди. Айни кунларда Киров номли ва «Маданият» колхозлари территориялари тезкорлик билан асфальт қилинмоқда. Бу ишларда нормасини 120 процентга етказиб адо этаётган коммунистик меҳнат зарбдорларидан Ҳакимов, Элтанов, Исмонлов, Турғунов сингари илғорлар ҳиссаси катта бўлмоқда.

Н. ЙЎЛДОШЕВА.

Дунё хабарлари

МАМЛАКАТЛАР ОДАМЛАР ВОҚЕАЛАР

Л. И. БРЕЖНЕВ БИЛАН СУҲБАТ ТЎҒРИСИДА ФРАНЦИЯ ПРЕЗИДЕНТИНИНГ АЙТГАНЛАРИ

ПАРИЖ, 5 апрель. (ТАСС). Франция республикасининг президенти Ж. Помпиду совет элчисининг жўнаб кетиши муносабати билан берилган нонушталик зиёфатда гапириб, совет-француз муносабатларининг ҳозирги ҳолатини «бу муносабатлар тараққиётидаги актив давр» деб таърифлади. Шу муносабат билан Ж. Помпиду КПСС Марказий Комитети Бош секретари Л. И. Брежнев билан учрашувлари катта аҳамиятга эга эканлигини уқтириб ўтди.

Мен, деди Ж. Помпиду, 1971 йил октябрь ойида Л. И. Брежневни Францияда кутиб олиб, Совет Социалистик Республикалари Иттифоқи билан Франция ўртасидаги ҳамкорлик принциплари тўғрисидаги ҳужжатни у билан бирга имзолаганлигимдан мамнунман. 1970 йилда Совет Иттифоқига борган вақтимда эълон қилинган протоколда бўлганидек, бу ҳужжатда ҳам Франция билан СССРнинг маслаҳатлашиб туриши франциуз-совет ҳамкорлигининг доимий элементидир, дейилган эди.

Мен бундан икки ой муқаддам Белоруссияда, Заславлда Л. И. Брежнев билан яна учрашдим. 1967 йилда Совет Иттифоқига қилган биринчи сафарим вақтида қилган суҳбатларим каби ана шу кейинги суҳбатлар борасида менда шахсий муносабатлар нуқтаи назаридан ҳам, бу суҳбатларнинг самарали натижалари нуқтаи назаридан ҳам жуда яхши таассурот қолди.

Совет халқи билан француз халқи ўртасидаги дўстлик табиий дўстлик эканлиги ва уруш муносабати билан бошдан кечиришга тўғри келган синовлар ана шу дўстликни янада кўпроқ мустаҳкамлаганлигини ҳаммамиз биламиз. Аммо Франция ҳукумати ҳозирги кунда ўтказиб келаётган сиёсатда бундан ҳам каттароқ нарсаларни кўрамиз. Бу — сиёсий ва ижтимоий тузумимиз турлича бўлишига қарамай, ғарб мамлакатлари билан социалистик мамлакатлар ўртасидаги алоқа қитъамизда мувозанат ва тинчлик бўлиши учун, шунингдек, европаликлар ўртасида ҳамжиҳатлик бўлиши учун зарур эканлигига ишонч ҳосил қилганлигимиздир. Ҳар биримизнинг ўз эътиқодимиз бор, ҳар биримизнинг ўз иттифоқчиларимиз бор, аммо шундай бўлса ҳам биз кескинликни юмшатиш ва ҳамкорлик руҳини қўллаб-қувватлашга қатъий қарор берганмиз.

Сўнгра Ж. Помпиду бундай деди: мен шу жиҳатдан жуда бахтлиманки, 1973 йилда Европадаги умумий вазият ана шу умидимизга ва ана шу сиёсий йўлга мос бўлиб тушмоқда. Биз январь ойида Л. И. Брежнев билан биргаликда Хельсинкидаги маслаҳатлашувлар ҳақида батафсил фикрлашиб олганлигимиз бежиз эмас. Ҳозирги кунда эса дастлабки ишлар суст боришига қарамай (бундай сусткашлик тўғри амалга ошириладиган дипломатиянинг муқаррар қисмати бўлиши мумкин), кенгаш тез орада чақирилади деб ишониш имконини берганлигини қайд қилмоқдамиз.

Мен гапимга қўшимча қилиб яна шуни айтаманки, кейинги йилларнинг тарихи, хусусан буюк давлатлар ўртасидаги муносабатларда жуда катта эволюция рўй берган 1972 йил тарихи менда яна шундай бир ишонч туғдиради: барча мамлакатлар, ҳеч мустасносиз барча мамлакатлар ўз ролларини бажариб, ўз таъсирларини ўтказа оладилар ва ўтказишлари лозим. Бу, менинг фикримча, халқлар ўртасидаги чинакам иноқликнинг зарур шартидир.

Ж. Помпиду Совет Иттифоқи ва Франция ўзларининг мақбул ҳамкорлик сиёсати туфайли кескинликни юмшатиш учун ва тинчлик иши учун кўп иш қилдилар, деб таъкидлади.

БРАТИСЛАВА ОЗОД ҚИЛИНГАНИГА 28 ЙИЛ ТЎЛДИ

БРАТИСЛАВА, 5 апрель. (ТАСС). Чехословакия жамоатчилиги Совет Армияси немис-фашист босқинчиларидан Братиславани озод қилганлигининг 28 йиллигини тантанали равишда нишонлади.

Ўтган йиллар шаҳар учун ҳар томонлама жадал ривожланиш даври бўлди. Ҳозирги вақтда Братислава ЧССР нинг йирик саноат, маданият ва илмий марказидир. Дунай дарёси бўйидаги шаҳарда 28 йил аввалгига нисбатан икки ярим баравар кўп — 320 минг киши истиқомат қилмоқда. Шаҳар аҳолисининг сони жиҳатдан Чехословакиянинг учинчи шаҳри бўлиб қолди.

Шонли йиллик муносабати билан шаҳарни озод қилишдаги жангларда ҳалок бўлган Совет жангчилари дафн этилган Славян қабристонида Братиславанинг партия, давлат ва жамоат ташкилотларининг гулчамбарлар қўйиш тантанали маросими бўлиб ўтди.

Ҳалоскор совет жангчиларининг ёрқин хотирасини эсга олиш истагидаги Словакия пойтахти меҳнаткашлари делегациясининг кети кун бўйи узилмади.

ВДР ТАШҚИ ИШЛАР МИНИСТРЛИГИ ВАКИЛИНИНГ БАЁНОТИ

ХАНОЙ, 5 апрель. (ТАСС). Вьетнам Демократик Республикаси ташқи ишлар министрлигининг вакили баёнот эълон қилди. Бу баёнотда Лаосда тинчликни тиклаш ва миллий иноқликка эришиш тўғрисидаги битимни бузаётган АҚШ ва Вьетньян маъмурларининг ҳаракатлари кескин қораланади.

Баёнотда Вьетньян томонининг қўшинлари Таиланднинг мунтазам батальонлари иштирокида ҳужум операциялари ўтказганлиги, шунингдек озод қилинган районларнинг территориялари бомбардимон қилинаётганлиги ва самолётлар бу территория устида разведка мақсадида учиб юрганлигига доир кўп фактлар кўрсатилган.

Вьетнам Демократик Республикасининг ташқи ишлар министрлиги Лаос тўғрисидаги битимларнинг бузилиши дарҳол тўхтатилсин, деб талаб қилди.

ОККУПАНТЛАРНИНГ БЕБОШЛИГИ

ЛОНДОН, 5 апрель. (ТАСС). Британиянинг Ольстердаги оккупациячи кучлари шу йилнинг март ойидагина 179 кишини қамоққа олди. Бу — 1968 йил куз фаслида Шимолий Ирландия танглиги бошланганидан буён ўтган ойларнинг ҳар бирида қамоққа олинган кишилар миқдоридан ортиқдир.

Шимолий Ирландияда шу йилнинг дастлабки уч ойи мобайнида 450 дан ортиқ киши қамоққа олиниб, турмага ташланди.

СОВЕТ КЕМАЛАРИ АМЕРИКАДА

НЬЮ-ЙОРК, 5. СССР Давлат байроғи тикилган кема Совет—Америка муносабатлари тарихида биринчи марта АҚШнинг буюк кўлларига кириб борди. Юк ортган «Закарпатье» кемаси юқори кўл соҳилида жойлашган Миннесот штатидаги Дулут портига йўл олмоқда. Буюк кўллардаги кемачилик бошқармасининг хабар беришича, яқин икки ой мобайнида яна 50 га яқин совет кемаси юк олиб кетиш учун Дулут портига ва Висконсин штатидаги Сьюпирор портига келади.

ВИСТАВКА ЗАЛЛАРИДА

ВАРШАВА, 5. Совет Республикаларининг оддий меҳнат кунлари, Антарктика тадқиқотчиларининг мураккаб иши, Вьетнам ватанпарварларининг қаҳрамонона меҳнати — «Огонёк» журналининг мухбири Геннадий Копосов ишларида акс эттирилган мавзулар доираси шулардан иборат. Варшавадаги «Дружба» клубида у олган фотосуратларнинг биринчи виставкаси очилди. Виставканинг биринчи куниdaёқ уни мингдан ортиқ киши томоша қилди. Улар совет фотомастерининг ишларига юқори баҳо бердилар.

АҚШ: „БЕНЗИН СИЗДАН, ФИКР БИЗДАН“

Шу йилнинг январь-февраль ойларида Америка Қўшма Штатларининг шимолий-ғарбий ва марказий штатларида ёқилғи танқислиги пайдо бўлиб, бензин колонкаларида «Бензин йўқ» деган ёзувлар осилиб қўйилган пайтда айрим маҳаллий кузатувчилар бу ўткинчи ҳол, деган умидда эдилар. Улар буни ёқилғи баҳосини яна оширишга қарор қилган йирик нефть монополияларининг устомонлиги бўлса керак, деб ўйлаган эдилар.

Бироқ, бу сафар монополияларнинг баҳони ошириш ҳақидаги ниятлари иккинчи аҳамиятли масала эди. Ҳақиқатан ҳам нефть, газ ва электр энергияси камчил бўлиб қолганди. 1972—1973 йилнинг қишида Америка Қўшма Штатларида энергетика танқислиги аниқ-равшан бўлиб қолган ва бу ҳол кутилганидан анча олдин содир бўлган эди.

Шимолий Америкада фақат энергетика танқислиги таҳлика солибгина қолмай, балки атроф муҳит ифлосланмоқда, иқтисодий тушкунлик авж олмоқда, — деб ёзади «Маклинз» журналида Канада қироллиги жамияти президенти профессор Т. Вильсон. — Хавфли томони шундаки, бизнинг талабларимиз ҳар 10 йилда икки марта ортиб боряпти, Америка Қўшма Штатлари эса ҳозирда ўзининг нефть бойлигининг ярмини ҳамда запасдаги табиий газнинг каттагина қисмини сарфлаб бўлди. Бу мамлакат 1985 йилга бориб, қуюқ ёқилғига бўлган талабни бор-йўғи 50 процентга таъминлай олади холос».

Америка энергетикасининг нурсиз келажаги азалдан маълум эди. Шахсий иш билармонларнинг ўз ҳисобига тортқилаши ва хўжасизлик туфайли Американинг афсонавий бойликлари тобора кўкка совурилмоқда. Бу ишбилармонлар «бугунни ўйла, эрта билан ишинг бўлмасин» қабилида иш тутмоқдалар. Шу қишда рўй берган кризис Америка Қўшма Штатларига бу масалани шу бугуноқ кечиктирмай ҳал қилиш лозимлигини яна бир бор амалда исбот этди.

Америка Қўшма Штатларида қишдаги воқеалар реакцияси кутилмаган ҳол эмас эди. Демак, энергоресурслар етишмас экан, уни қўшнилардан топиш керак, Америка саноатчилари ҳамиша Канаданинг беҳисоб бойликларига ўзларининг шахсий хазиналари сифатида қараб келганлар. Никель, кўмир, руда, асбест, ноёб металлар, нефть ва газни Америка корчалонлари Канада тупроғидан қазиб олиб, беҳисоб миқдорда ўз мамлакатига юбориб туришмоқда. Ўз-ўзидан маълумки, Америка монополиялари бу ишлари билан катта даромад орттирмоқдалар.

Қўшма Штатлар монополиячилари зўр бериб «янги элементдан» иборат бўлган сўнгги планларини рўкач қилмоқдалар. Улар Америка ёқилғи — энергетика системасини ташкил этишни таклиф этмоқдалар. Бу план Канада, АҚШ ва Мексика территорияларида нефть ва газопровод, шунингдек юқори вольтли узаткич линиялари ягона тармоғини қуришдан иборат.

«Энергетика ресурсларини фойдаланиш соҳасидаги бу умумқитъа сиёсатининг бир муҳим камчилиги бор: Тақсимланмоқчи бўлган ресурслар чегаранинг бир томонида, сиёсат эса иккинчи томонида, — деб таъкидлайди Канаданинг «Глоб энд мэйл» газетаси. Бир сўз билан айтганда бу айирбошлашни шундай баҳолаш мумкин: «Бензин сиздан — фикр биздан».

Америка саноатчиларининг бундай зўр «иштаҳаси» сўзсиз Канадада жиддий норозиликлар туғилишига олиб келди. Канада ҳукумати АҚШ билан бўлган муносабатларда ўзгача йўл тутишга мажбур бўлди. 1973 йил 1 мартидан бошлаб АҚШга нефть беришни чеклаб қўйди. Бу — агар Америка Қўшма Штатлари Канададан олиб кетаётган нефтнинг учдан бир қисми эканлигини ҳисобга оладиган бўлсак, катта кризисдир. Канада газеталари бу тадбирларга доимий амал қилинишини талаб этмоқдалар. Айни вақтда энергетика, тоғ рудаси саноати ва ресурслари министри Дональд Макдональд Канада ҳукумати «Қитъалараро энергетика сиёсати планини қувватлай олмаслигини» таъкидлади.

Бироқ, Канадада ҳамма ҳам Канаданинг қатъий «йўқ» деган қарори бу масалани узил-кесил ҳал қилишига тўла ишонмайди. Негаки, иқтисодий ва сиёсий жиҳатдан қудратли кучга эга бўлган АҚШ ҳар томонлама ўз мавқеини ўтказишга ҳаракат қилади ва бу йўлдаги тазйиқини кучайтиради.

Олдинда қийин ва мураккаб кураш турибди.

А. ЧЕКУОЛИС,

Оттава.

(АПН).

САЛОМАТЛИК САҲИФАСИ

БУГУН ХАЛҚАРО САЛОМАТЛИК КУНИ № 6

МЕҲНАТ ҚИЗИЛ Байроқ орденли Тошкент Давлат медицина институти! Советлар Шарқида медицина илмининг тўнғич тиббиёт даргоҳи сифатида иш бошлаган йирик олий ўқув юрти бу! Бугунги кунда у Ўрта Осиё республикаларидаги ҳамма медицина олий ўқув юртлари ва илмий-тадқиқот институтлари учун бой тажриба марказига айланган.

Республикамизда етишиб чиққан кўплаб шифокорлар шу даргоҳда таҳсил кўрганлар. Улар орасида етук медик олимлар анчагина. Ажойиб тадқиқотлари билан иттифоқ, хатто дунё бўйича танилган, даволашнинг муҳим масалаларини ҳал этишда фаол қатнашаётган мутахассислар борки, олий ўқув юрти булар билан ҳақли равишда фахрланади.

Қисқаси, институт бағридан 20 мингдан ортиқ врач ҳаётга йўлланма олди.

Зотан, республикамиз медицинасининг ёрқин истиқболини белгилашда, турли касалликларнинг олдини олиш ва даволашнинг илғор усулларини қўллашда бу илм-фан ўчоғининг тутган ўрни ва қўшаётган ҳиссаси катта.

Халқаро саломатлик кунида уюштирилган «Саломатлик»нинг мазкур саҳифаси Иттифоқ миқёсида танилган ушбу институтга бағишланди. Мақолаларда унинг клиник шифохоналари ва лабораторияларида олиб борилаётган тадқиқотлар тўғрисида ҳикоя қилинади.

Шу билан бирга олий ўқув юрти олимларининг инсон сиҳат-саломатлиги билан боғлиқ маслаҳатлари ҳам ёритилди.

БИЛИБ ҚЎЙГАН ЯХШИ

✦ Ҳаво бурун бўшлигидан ўтаётганда фақат чанг заррачаларидан тозаланиб, намланиб ва илибгина қолмасдан, балки шу билан бирга организмнинг қатор функцияларига ижобий таъсир қилади. Натижада нафас чуқурлиги ва тезлиги бирмунча ритмик ҳолга келади, бош миянинг қон билан таъминланиши яхшиланади, иш қобилияти ортади.

* * *

✦ Одам бурун орқали нафас олганда организмга оғиздан нафас олганга қараганда 25 процент кўп ҳаво киради. Ўпка касалликлари бурун орқали нафас олиш қийинлашган пайтда рўй беради.

* * *

✦ Киевлик профессор В. К. Краморенко узоқ умр кўрганлигининг боиси, нафас олиш машқларининг натижаси деб ҳисобланган эди, у умрининг ярим асрдан кўпроқ даври ичида нафас олиш машқларининг эринмай ҳар куни бир неча марта бажарар эди.

СЕРВИТАМИН ОЗИКЛАР

Одам танаси одатда кўп миқдордаги ҳар хил тўқима ва ҳужайралардан ташкил топади. Меҳнат ва турмуш жараёнида бу тўқима ва ҳужайраларнинг бир қисми емирилиб, уларнинг ўрнига янгилари ҳосил бўлади. Булар маълум бир модда ҳисобига вужудга келади. Бу озиқ моддаларга оқсил, ёғ, карбон сувлар билан бирга ҳар хил минерал тузлар ва витаминлар ҳам киради.

Киши органлари доимо ҳаракатда бўлиб, кўп миқдорда энергия — куч сарф этади. Бу куч-энергия ҳар хил моддалардан ҳосил бўлади. Ўрта Осиё халқлари орасида, айниқса Ўзбекистонда палов мазали ва тўйимли таомлардан бўлиб қолди. Чунки, палов тайёр бўлиб то дастурхонга қўйилгунча озиқ моддалар, туз ва витаминларнинг ҳаммаси «реакция»га киради. Айтайлик, гўшт (оқсил) ва ёғ билан палов пишириш мумкин. Бироқ, ошга нўхат ва майиз солинсачи, палов яна ҳам ейишли бўлади. Нўхот ўз витамини билан, майиз ўз-глюкозаси билан таъсир кўрсатади. Ош витаминга бой бўлган турли салатлар билан ейилса, яна ҳам хушхўр бўлади.

Кейинги йилларда республиканинг қишлоқ хўжалиги тез суръатлар билан ўсди. Пахтачилик билан бир қаторда ғаллачилик ҳам ривожланди. Аҳолининг гурунч билан тўла таъминланиши учун катта-катта шоликор хўжаликлар ташкил этилди. Негаки, гуручда ҳосият кўп.

Поляк олими Казимир Функ олиб борган тажрибалари асосида гурунч қипиғидан оқ кристалл ҳолдаги моддани ажратиб олиб, унга «витамин» деб ном берган. Олим фикрича, унинг таркибида азот (амин) моддаси бўлиб, у ҳаётбахшдир. Демак, «витамин» сўзи ҳаёт учун муҳим нарса эканлигини англатади. Функ топган нарсани овқатга қўшиб берганда ўша нарса (модда) етишмаслиги орқасида келиб чиқадиган «бери-бери» касаллиги тузалиб кетган, тозаланган гурунчга қўшилганда эса ҳайвонлар бу касаллик билан оғримаган. Бу модданинг топилиши ва унинг сабаби бўлган «бери-бери» касаллигини тузатиб юбориши фан оламида катта бир ўзгариш киритган. Чунки, бунинг орқасидан кўп олимлар, кимёгарлар, биологлар, биохимиклар турли-туман тажрибалар олиб бориб, витаминларнинг қайси моддаларда бўлишини, унинг яна бошқа хилларини топишга киришганлар. Турли озиқ-овқат маҳсулотлари ва сабзавотлар витаминларининг 30 дан ортиқ тури бор.

Витаминлар киши организмининг бир меъёрда ишлаши учун керак бўлган моддадир. Бу ҳаёт манбалари танамиздаги тирик ҳужайраларда бўладиган кимёвий реакцияларни таъмин этиб турувчи ва уларни тезлаштирувчи катализатор ҳисобланади. Улар истеъмол этилган оқсил, ёғ ва карбон сувларнинг парчаланишини таъминлайди. Айниқса, шу кунларда витаминларнинг аҳамияти катта. Баҳор бошланиши билан кишилар тез чарчайдилар, ланж бўладилар. Бу—витамин «С»нинг ёки витамин B_1 ҳам РР етишмаслигининг аломатларидир, «Цинга» ёки «бери-бери» касали ҳосил бўлади.

Хуллас, ҳамма витаминларнинг ўзига хос хусусияти бор. Шунинг учун ҳар бир киши кундалик овқатланиш жараёнида сабзавот ва меваларни ҳам истеъмол қилиб тургани яхши.

Шу билан бирга баъзи витаминли озиқ-овқат маҳсулотлари ҳам борки, улар ҳозирги вақтда аҳоли талабини қондирадиган даражада эмас. Булар дуккакли озиқлар группасига кирадиган — нўхат, ловия ва мошдир. Негадир, кейинги йилларда бу экинлар кам экиладиган бўлиб қолди.

Нега шундай? Аслида, меҳнати унча оғир, янчиш ҳам қийин эмас. Деҳқонларнинг айтишича, мош ўсимлиги 65—70 кунда пишиб, юқори ҳосил бериши билан бирга, тупроқни ҳам яхшилар экан.

Тошкент колхоз бозорларини ҳам кўздан кечирдик. Ноҳот, мош ва ловиянинг нархи қиммат эди, савдо шохобчаларида бу хил озиқ бўлмагани учун аҳоли ушбу маҳсулотларни қўлдан олмоқда. Демоқчимизки, уларни етарли равишда кўпайтиришнинг вақти келганга ўхшайди. Иккинчидан, бу озиқларнинг ҳоссаларини илмий равишда ҳам ўрганиш зарур.

Дончиликни ривожлантириш билан бирга бу маҳсулотларни етиштиришга ҳам етарли эътибор берилса, айни муддао бўлур эди.

Ғ. МАҲКАМОВ,
Тошкент Давлат медицина институтининг овқатланиш гигиенаси кафедрасининг мудири профессор.

ҲАММА НАРСА ИНСОН УЧУН

ТОШКЕНТ ДАВЛАТ МЕДИЦИНА ИНСТИТУТИНИНГ ПРОРЕКТОРИ П. С. СИРОЖОВ БИЛАН СУҲБАТ

— Институтимиз ўз оти билан шифобахш дорилфунун. Олий ўқув юртининг бугунги ютуқлари ҳам, эртанги истиқболи ҳам бизда фахрланиш ҳиссини оширади.

Ўзингизга аёнки, шифобахш даргоҳда олий малакали врачлар тайёрланибгина қолмай, медицина фанининг муҳим ва ўлка тиббиёт масалаларига доир илмий-тадқиқотлар ҳам амалга оширилади. Буларнинг ҳаммаси инсон сиҳат-саломатлигига қаратилган.

— Кейинги йилларда медицинамиз кўлами кенгайиб кетди, янги соҳалар вужудга келмоқда. Пўлат Сирожиддинович, институт олимларининг буларга қўшаётган ҳиссалари ҳақида гапириб берсангиз?

— Илм-фан янгилик яратиш, ҳамиша изланишдан иборат. Олимларимиз фаолиятлари учун ана шу фазилатлар мужассам десам янглишмайман.

Тўғри, ҳар бир кафедра, лаборатория ўз ютуғи, ўз салмоғига эга. Бу ўринда айрим йўналишлар, тадқиқот ва амалий хулосалар ҳақида бироз тўхталмоқчиман. Киши организми аъзолари ва тўқималарини кўчириб ўтказиш хирургиянинг салмоқли ютуқларидан бири сифатида эътироф қилинмоқда. Бу борада профессор Ў. Орипов бошлиқ илмий лаборатория яхши ишларни амалга оширди. Мамлакатимиздан институтимизга келган симпозиум иштирокчилари ҳам бу ижодий изланишга юқори баҳо бердилар. Тошкентда буйракни кўчириб ўтказиш марказининг ташкил топиши ҳам қувончли воқеа бўлди.

Стоматология жарроҳлиги соҳасидаги даволаш ишлари Ўрта Осиёда биринчи бўлиб бизда амалга оширилди. Қайталаниш жарроҳлиги деб аталмиш бўлимга Ўрта Осиё республикаларидан беморлар даво истаб келаётирлар.

«Медицина генетикаси» деган ибора тез-тез тилга олинадиган бўлиб қолди. Зотан, медицинанинг бу соҳаси олдида ҳал қилиниши зарур бўлган қатор муаммолар турибди. Чунончи, аёлларнинг ҳомиладор бўлиш-бўлмаслиги, фарзанднинг дунёга келиш-келмаслиги каби масалалар ҳам ўрганилмоқда. Шу мақсадда алоҳида кабинет ташкил этилди.

— Олий ўқув юртининг истиқболи қандай?

— Институтимиз яқин йиллар ичида янги ўқув корпусларига кўчиб ўтади. Бинобарин, мустаҳкам базага эга бўламиз. Бу ерда қатор янгиликлар амалга ошади. Шошилинч операцияли тез ёрдам, реанимация ва сунъий буйрак бўлинмалари очилади. Даволаш биносида даволашни асл ҳолига келтиришнинг кўп тармоғи, лаборатория ва дорихонага эга бўламиз.

Институтнинг барча клиникалари ихтисослаштирилади. Улардаги ўринлар сони беш йилликнинг охирига бориб 3600 тага етади.

— Ҳар йили шифокорларнинг янги отрядлари етишиб чиқмоқда. Уларда қандай маънавий фазилатлар бўлишини истардингиз?

— Донишманд халқ: «Шифокорнинг учта қуроли бор—бири ширин сўз, иккинчиси дори-дармон, учинчиси наштар» дейди. Дарҳақиқат, беморга нисбатан меҳрибон бўлиш, ширин гапириш, фойдали маслаҳатлар бериш медицина ходимларига, унинг ихтисосидан қатъий назар, беистисно ҳос фазилат эканлигини унутмаслигимиз керак. Самимий муомала беморнинг кўнглига тасалли беради, унга умид бахш этади. Шу тариқа унинг дарди енгиллашади.

Беморларга нисбатан қўпол, дағал муомалада бўлган шифокор ўзига нисбатан ҳурмат иззат орттира оладими? Асло! Аксинча, беморнинг асабини қўзғатади, азоб беради. Эҳтиётсизлик билан айтилган гап беморда умидсизлик туғдиради, унинг аҳволини оғирлаштириб, касалини кучайтиради.

Ширин сўз—беморга дармон. Шундай экан, бир оғиз ширин сўз билан беморга малҳам бўлайлик, унинг кўнглини кўтарайлик. Ҳузурингиздаги беморга катта умид билан келган инсон деб қарайлик.

Яхши сўзимиз, меҳрибон муомаламиз билан кишиларнинг беҳад раҳматига сазовор бўлайлик. Совет медицинаси халққа яқинлиги, эътибори билан энг илғор, энг инсонпарвар медицина эмасми, ахир!

Бугун халқаро саломатлик кунида совет медицинаси учун, унинг кўпминг сонли шифокорлари учун муқаддас бурчга айланган бу шиор янада баралла янграйди!

ТАН-СИҲАТЛИК — ТУМАН БОЙЛИК

● Шифокорнинг сўзи ҳам даво.

В. Е. РОЖНО.

● Осойишталик энг яхши малҳам.

ХАЛҚ МАҚОЛИ.

● Бизнинг хатомиз шундаки, ўз саломатлигимиз ҳақида фақат уни йўқотган вақтимизда, яъни механизм синиб, уни тузатиш керак бўлгандагина қайғурамиз.

К. БИКОВ.

● Шифокор нозик табиатли, доно, ўта фаҳмли бўлиши керак.

САМАРҚАНДИЙ.

● Фаросатсиз табиб бевақт ўлимнинг сабабчисидир. Ҳар бир орзу — ниятнинг туб мақсади — соғлиқдир.

ИБН РАББОН АТ ТАБАРИЙ.

● Тобланган темир, пўлат мустаҳкам бўлади,
Чиниққан одам соғ яшайди, касал бўлмайди.

И. ТАРХАНОВ.

● Қарзинг бўлса бўлсин,
Дардинг бўлмасин.

ХАЛҚ МАҚОЛИ

● Соғ бўлай десанг, қуйидагиларга амал қил:
1. Ҳар бир нарсани меёрида қил.
2. Соф ҳаводан фойдалан.
3. Баданинг кўпроқ ҳаракат қилсин, меҳнат ва машқ қил, кўпроқ пиёда юр, ичишинг меёрида бўлсин, оддийгина овқатлан ва бир хил сувдан ич.

П. ЕНГАЛИЧЕВ,

● Касаллик қуйидаги сабаб билан, яъни жуда кўп суюқлик ичиш, тартибсиз овқатланиш, кундузи ухлаб, тунда ухламаслик, сийдикнинг тўхталиб қолишидан ва ич юришмаслигидан пайдо бўлур.

ҲИНД ҲИКМАТИ.

● Сабабини бартараф қилсанг, касаллик ҳам йўқолади.

РУС ХАЛҚ МАҚОЛИ.

● Тани соғлик шундай махфий давлатки, унинг қадрини фақатгина ундан айрилган кишиларгина билади.

АРАБ ҲИКМАТИ.

● Тан-сиҳатликни сотиб олиб бўлмайди, уни ақл-идрок ато этади.

РУС ХАЛҚ МАҚОЛИ.

МОҲИР ШИФОКОР ОЛИМЛАР

ШИФОКОР! Бу шарафли касб эгаларининг сидқидилдан қилаётган хизматларидан қанчадан-қанча бемор ўз дардига шифо топмайди дейсизми!

Тошкент Давлат медицина институтининг факультетларида, бўлимларида таҳсил кўриб, фахрли касб-корини чинюракдан эъзозлаётган меҳри дарё қалб эгалари халқимизнинг ҳурмат-иззатини қозонишган.

Ҳақиқатан ҳам катта даргоҳ қучоғида кўплаб шифокорлар таҳсил кўришди. Уларнинг аксарияти ҳозир она-Ватанимизнинг турли бурчакларида фаол меҳнат қилмоқда.

Улар ўртасида яхши анъана ҳукмрон. Бир курсда ўқиб, олтин студентлик йилларини бирга ўтказган врачлар қадрдон олий ўқув юртларида вақти-вақти билан учрашиб турадилар.

Институт қучоғида таълим-тарбия олган шифокорларнинг уч авлоди етишиб чиққан. Сиз суратда кўриб турган ҳурматли медик олимлар дастлабки икки авлод вакилларига мансубдир. Ушбу суратни фотомухбиримиз А. Абалян олий ўқув юрти ўзининг ярим асрлик юбилейини ўтказаётган тантанали кунда олган эди: (чапдан) М. Абдуллахўжаева ҳам, А. Оқилов ҳам, С. Долимов ҳам, Ҳ. Зоҳидов ҳам ва Н. Шомирзаев ҳам бугунги кунда таниқли шифокорлардир. Улар бой билим ва малакаларини ёш шифокорларни етиштириб чиқаришга сарф этмоқдалар.

АСОРАТИ ЁМОН

ГАЗЕТХОН ИЛТИМОСИГА КЎРА

Кўпчилик спиртли ичимликнинг муҳим орган ҳисобланган юракка етказадиган зарарини билмайди. Алкоголизмнинг асоратлари бир қанча «статистик» кўрсаткичларга қараб аниқланади. Бу аввало, жигар циррози, полиневритлар, юрак касалликлари, ўткир ва сурункали алкоголизм ва бошқалардир.

Профессор А. Л. Мясниковнинг берган маълумотига қараганда, жигар циррози касаллигининг 30, хатто 50 процентини спиртли ичимликларни кўп миқдорда истеъмол қиладиган кишилар ташкил этади. Буларнинг кўпи юрак, буйрак, ўпка ва бошқа органлар касалликларига учрайди.

Алкогольнинг юрак-қон томирларига таъсири кейинги йилларда кенг ўрганила бошланди. Айниқса, унинг юрак-қон томирлари касалликларига, масалан, гипертония касаллиги, атеросклероз, миокард инфарктига таъсири катта. Бундан ташқари, гипертония касаллигининг кечишини оғирлаштиради. Чунки, ичкилик тўқималарга, асаб томирларига ва марказий асаб системасига бевосита таъсир кўрсатади.

Ҳозирги вақтда алкоголизмнинг юрак мускулларига зарари алоҳида касаллик эканлиги исботланган. Томир уришининг тезлашиши ва юрак фаолияти ритми (бир текисда ишлашининг бузилиши) касалликнинг дастлабки белгиси бўлиб ҳисобланади. Кейинчалик юракдаги оғриқ аста-секинлик билан кучайиб боради, киши ҳансирайди, йўталади, оёқларда шишлар пайдо бўлади, қон томирларининг ўтказувчанлиги ошади. Алкоголь симпатик — адреналин қисми вазифасини оширади. Шу йўл билан стенокардия ва миокард инфаркти келиб чиқади.

Юрак мускул қаватининг бузилиши уни қон билан таъминланишини ўзгартиради, сезгирликни пасайтиради. Бу ўз навбатида, организм учун зарарли ҳисобланган қондаги ҳаво (газ) таркибини бузиб, юрак-қон томирлардаги ўзгаришларни кучайтиради.

Булардан кўринадики, алкоголь юракнинг ишдан чиқишига олиб келувчи асосий сабаблардан биридир. Юрак билан ўйнашиб бўлмайди. Бу—кишининг ўзига боғлиқ.

К. БАҲОДИРОВ,
профессор.

ПАЙВАНДЛАНГАН БУЙРАК

Беморнинг буйраги мутлақо ишдан чиққанди. Уни даволашнинг сира иложи йўқ. Фақат жарроҳ унинг жонига оро кириши мумкин. Соғлом буйрак билан алмаштирилсагина бемор омон қолади.

Шифокорлар ана шундай қатъий хулосага келишди. Бундан хабар топган Володянинг отаси Пётр Павлович Марғилондан зудлик билан Тошкентга етиб келди. У фарзанди учун ҳамма нарсага тайёр эди. Ота ўз буйрагини Володяга кўчириб ўтказишга қатъий розилик берди.

Буйракни бир организмдан кўчириб олиб, иккинчи организмга пайванд қилишнинг ўзи бўлади, дейсизми? Ахир, бир вақтнинг ўзида иккита операция бажарилади. Бу, икки инсон тақдири, икки инсон ҳаётмамоти учун кураш олиб борилади деган сўз!

Соғлом буйракни кўчириб олиб, дарҳол беморга шундай авайлаб ўрнатиш керакки, бу ҳар кимнинг ҳам қўлидан келавермайди. Бунинг учун жарроҳдан катта ирода ва дадиллик, бой тажриба ва маҳорат талаб қилади. Шу сабабдан жарроҳлар бу операцияга пухта тайёргарлик билан киришдилар.

Сунъий равишда оғриқни сездирмайдиган усул ишга солинди. Шифокорлар икки қисмга бўлиниб операцияларни бажаришарди. Профессорлардан Ўктам Орипов, Москвадан таклиф этилган таниқли шифокор профессор Валерий Иванович Шумаков, жарроҳ Саъдулла Ҳикматуллаевлар беморни операция қилишаётган бир вақтда, етакчи жарроҳ Дмитрий Львович Арустамов, медицина фанлари кандидатлари Шавкат Каримов, Виктор Андреевич Горяйнов, жарроҳ Аваз Усмоновлар соғлом буйракни кўчириб олиш билан банд эдилар.

Белгиланган вақтда отанинг чап буйраги жойидан ажратиб олинди. Бунгача бемор буйракни «қабул» қилишга тайёр қилиб қўйилганди.

Сўнгги ҳал қилувчи дақиқалар бошланди. Шифобахш қўллар тез ва аниқ ҳаракатда эди. Ниҳоят соғлом буйрак ўз «ўрни»ни топди. Меҳрибон ота «инъом» этган буйрак фарзанд организмида росмана ҳаракатга келди.

...Жарроҳларнинг тер босган юзларида табассум қалқиди. Ҳа, олти соат давом этган операциялар муваффақиятли тугаган эди. Серқуёш республикамиз пойтахти Тошкентда шу хилдаги масъулиятли ва ғоят нозик жарроҳлик биринчи бор амалга оширилиши эди. Бу билан тошкентлик медик олимлар буйракларни бошқа организмларга пайвандлашдек моҳир усулни бошлаб бердилар.

Буйракни кўчириб ўтказиш маркази! Ана шу даргоҳга асос солинганига бир йилдан ошди. Бу ер шифокорларнинг ўзига хос жасорат ва маҳорат дорилфунунига айланиб қолди. Мураккаб операциялар, даволаш ишлари олиб борилаётган бу шифобахш марказ Ўрта Осиёда ягонадир.

Бундан уч йил муқаддам Тошкент Давлат медицина институти жарроҳлик кафедрасининг мудири, Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг мухбир аъзоси профессор Ўктам Орипов ташаббуси билан «сунъий буйрак» бўлими ташкил топди. Янги бўлим Ўзбекистон ССР Соғлиқни сақлаш министрлиги клиник касалхонасининг жарроҳлик корпусида иш олиб бормоқда.

Бу, ерда дастлаб «сунъий буйрак» аппаратидан атиги биттаси бор эди. Бўлим буйракни кўчириб ўтказиш марказига айлантирилгач, унинг фаолият доираси кенгайиб кетди. Ҳозир унинг ихтиёрида тўртта аппарат мавжуд. Радиоизотоп аппарати ёрдамида касаллик диагнози аниқланади. Экспресс-лаборатория ҳам ишлаб турибди.

Ноёб операцияларни олиб боришда қўлланиладиган дорини тайёрлашда ҳам олимлар фаоллик кўрсатмоқдалар. Бунда проблема лабораторияси ходимларининг ҳиссалари катта.

Марказ ходимлари доим изланишда. Улар даволашнинг янги-янги усулларини тадқиқ этиш, қўллаш борасида бой тажриба тўплашган.

Клиник касалхонанинг жарроҳлик корпусида узлуксиз навбатчилик давом этади. «Буйрак бор, марҳамат!» деган маълумот берилди дегунча, медицина машинаси зудлик билан йўлга чиқади. Демак, оғир ётган яна бир беморга иккинчи умр бахш этилади!

Илмий марказда буйракни кўчириб ўтказиш, қон томирларини даволаш ва яна қанча ибратли ишларга дадил қўл урилган экан, бу ижодий жасоратлар кўплаб беморларни дарддан халос этади, янги-янги ютуқларга чорлайди.

А. АЛИЕВ.

САЛОМАТЛИК САҲИФАСИНИНГ БУГУНГИ СОНИ ТОШКЕНТ ДАВЛАТ МЕДИЦИНА ИНСТИТУТИГА БАҒИШЛАНАДИ

«ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ» СПОРТ КЛУБИ

АССАЛОМ, ФУТБОЛ!

БУГУН СОВЕТ ИТТИФОҚИ БИРИНЧИЛИГИ УЧУН XXXV ФУТБОЛ ЧЕМПИОНАТИ БАЙРОҒИ КЎТАРИЛАДИ

УМИДБАХШ ЁШЛАР

Бугун Тбилиси, Ереван, Днепропетровск, Ростов, Олмаота, Львов, Донецк шаҳарлари қатори Тошкентда Совет Иттифоқининг XXXV футбол чемпионати байроғи кўтарилади.

Бу сафар ўзбек футболининг ўн иккинчи марта олий лигада куч синашиши. Аммо, севимли командамиз худди биринчи бор кучлилар даврасига кираётганга ўхшайди. Футбол кўчамизда айни ўша 1960 йилнинг баҳори кезаётгандай. «Пахтакор» ўшанда мамлакатнинг энг ёш командаларидан бири эди. Пахтакорчиларнинг ўртача ёши йигирма учдан сал ошарди. Ҳозир коллективдаги ўйинчиларнинг ўртача ёши ўн уч йил аввалдагидан ҳам кичик — 23 га етар-етмас. «Пахтакор» маҳаллий футболчилар ҳисобига тўлдирилганлиги, интернационал коллектив бўлиб қолганлиги билан ажралиб турипти.

Биринчи мавсум ўзбек футболчиларини илк бор «Торпедо» синаганди. Тақдир тақозосини қарангки, яна пойтахт автозаводчилари Тошкент стадионида мавсумни бошламоқдалар. Ўшанда ҳам москваликларни хассос тренер В. Маслов шаҳримизга олиб келган эди. Бу сафар торпедочилар бир мунча «аламзада» бўлиб мавсумни бошламоқдалар. Апрель ҳазили бўлдими, ёки умуман кучи етолмадими, ҳар қалай СССР кубоги эгаси биринчи тўсиқдан ўтолмай қолди. Автозаводчиларга биллур соврин учун курашиш ҳуқуқидан маҳрум бўлганликкина эмас, ўзидан қуйи класс коллективига — Қарағанда кончиларига бас келолмаганликлари таъсир қилмоқда. Энди улар бор кучини бир фронтга ташлаб, СССР биринчилигида муваффақиятли ўйнашга уринишлари, табиий.

«Пахтакор»га келсак, у кубок учун курашувчи ўн олти команда сафидан жой олди. Биринчи апрелдаги ғалаба йигитларимиз учун бу йилги зафарларнинг дебочаси бўлиши керак.

Чарм тўп усталаримиз уч ярим ойдан буён машқ қилишмоқда. Коллектив ҳар бир соатни ғаниммат билмоқда.

Ҳозир кўплар «Пахтакор» тренерлари ўтказган «операция»га, хусусан В. Соловьевнинг ўта дадиллигига ажабланиб қарамоқдалар.

— Биз,— дейди В. Соловьев,— команда учун ортиқча юк бўлиб қолган, истиқболи йўқ, ўз устида ишламай қўйганлардан воз кечдик. Умидимиз—ёшлардан. Уларга ишонамиз.

Тренер биринчи галда ҳужумчилар Фёдоров, Хадзипанагис, Ан, Нортожиев, дарвозабон Покотилов, ҳимоячилар Аширов, Ортиқов ва бошқаларнинг номини тилга олади. Улар «олий лигадан чўчимайдиган, интилувчан, қатъий характерли йигитлар». Буёғи уларнинг «Пахтакор» «юки»ни кўп йиллардан буён кўтариб келаётган Абдураимов, Варюхин, Говоров кабилар билан баҳамжиҳат бўлиб, тажрибаларини ўрганишларида қолган.

Ҳақиқатда «Пахтакор»нинг истеъдодли ўйинчилари кўп мутахассисларнинг эътиборини жалб қилмоқда. Ҳужумчи Фёдоров қатори янги дарвозабон Покотилов СССР ёшлар терма командасига чақирилмоқда.

Ёшларга келажакка ишонч билан қараш, оптимизм руҳи ҳамиша ҳамроҳ. Шундай экан, мухлислар командамизнинг қувончли эртасига қонуний равишда умид қиладилар.

Бу йилги ўйинлар календарь бўйича асосан дам олиш кунлари ўтказилади. Демак, миллионлаб ишқибозларнинг яхши ҳордиқ чиқариши, кайфияти сизларнинг чиройли ўйинларингизга боғлиқ. Буни ёддан чиқарманг, пахтакорчи шоввозлар!

С. МУСАЕВ.

«Пахтакор» йигитлари майдонга тушди.

Команда капитани Э. Абдураимов.

Ярим ҳимоячи В. Варюхин.

М. НУРИДДИНОВ фотолари.

СПАРТАКИАДА ШТАБИДА

Ўзбекистон ССР Министрлар Совети ҳузуридаги физкультура ва спорт комитетида республика XVI спартакиадасини ўтказиш ва терма командаларни Бутуниттифоқ ёшлар спорт ўйинларига тайёрлаш Ўзбекистон штабининг навбатдаги мажлиси бўлди. Бунда областларнинг спартакиада иккинчи босқичини ўтказишга тайёргарлик масаласи муҳокама қилинди.

Биринчи апрелгача Ўзбекистоннинг ҳамма жойларида спартакиаданинг биринчи босқичи якунланди. Физкультура коллективлари ичида ўтказилган мусобақаларда, дастлабки маълумотларга кўра, стартга 1 миллиондан ортиқ киши чиқди. 93 киши СССР спорт мастери, 300 га яқин киши мастерликка номзод нормасини бажарди. Мингдан ортиқ йигит-қиз биринчи разрядли бўлди. 500 дан ортиқ баскетбол ва волейбол майдончалари қурилди.

20 майда Тошкентда ва 27 майда Андижонда спартакиаданинг тантанали очилиш маросими бўлади. Тошкентда кўнгилли спорт жамиятлари терма командалари спортнинг 18 тури, Андижонда эса областлар ва Тошкент шаҳри терма командалари спортнинг тўққиз тури бўйича мусобақалашадилар.

П. КОНОВАЛОВ,
штабнинг масъул секретари, Бутуниттифоқ тоифали судья.

СТАРТ ОЛДИДАН СУҲБАТ

В. СОЛОВЬЕВ,
Украина, Грузия ва Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган тренер

— Мавсум биз учун қийин ва мураккаб бўлади. Лекин мен ёшларга ишонаман. Яхши футболчи бўлиш учун Станиславский ибораси билан айтганда беш процент истеъдод, 95 процент меҳнат керак. Шундай экан, коллективимиз аъзолари тинимсиз ўз устларида ишлашлари лозим.

Бу йил юқори ўринларни кўзлаётганимиз йўқ. Ниятимиз —кучлилар сафида мустаҳкамланиб қолиш.

Э. АБДУРАИМОВ,
«Пахтакор» капитани, СССР спорт мастери

— Мендан «федотовчилар клуби»га кириш ниятингиздан қайтганингиз йўқми, деб кўп сўрашади. Шуни айтиш кераки, футбол коллектив ўйини. Асосий мақсадим командамга ёрдам бериш, дўстларимни қўллаб-қувватлаш. Шерикларим учун қулай вазият бўлганда уларни унутиб ўзбошимча ҳаракат қилишни ҳеч қачон истамайман. Лекин имконият келганда гол киритиш масъулиятидан қочиш ҳам мумкин эмас. Ёшларга қўлдан келганча ёрдам беришга ҳаракат қиламан.

«Федотовчилар клуби» аъзоси бўлиш эса барча ҳужумчилар қатори менинг ҳам эзгу орзумдир.

МУСОБАҚАЛАР, УЧРАШУВЛАР

● Жаҳон хоккей чемпионатида СССР ва Швеция командалари ҳамон пешқадамлик қилмоқдалар. Совет командаси чехословакияликлар билан бўлган ўйинни 3:2 ҳисобида ўз фойдасига ҳал қилди. Шведлар эса шу ҳисобда финляндияликларни енгдилар. СССР ва Швеция терма командаси 8 тадан, ЧССР ва Финляндия командалари 4 тадан очкога эга.

● Тошкентнинг «Спартак» хоккейчилари мавсумни тугатдилар. Улар охирги ўйинда «Рубин» билан учрашиб, икки очко олдилар. Биринчи ўйинни 6:3 ҳисобида ютиб, иккинчи учрашувда 3:4 ҳисобида енгилдилар. «Спартак» турнирни 55 очко жамлаб якунлади (шайбалар нисбати 176:142).

● Ўзбекистон шахмат чемпионатида тошкентлик студент Г. Аъзамов биринчи ғалабани қўлга киритди. У бухоролик Н. Ермаковни мағлубиятга учратди. Шунингдек, И. Бирбрагер, А. Ханлар ҳам дастлабки очколарга эга бўлдилар. Тошкент чемпиони Д. Қаюмов билан Ўзбекистоннинг собиқ чемпиони С. Пинчук, олмалиқлик В. Аъзамов билан наманганлик Р. Назаров, Н .Ибрагимов (Урганч) билан В. Прокопенко (Тошкент) ўзаро дуранг қилишди.

Кеча чемпионатнинг иккинчи тури бўлди.

КОЛХОЗНИНГ ГТО НИШОНДОРЛАРИ

Колхозимизда 265 физкультурачи бор, шулардан 200 киши район «Пахтакор» кўнгилли спорт жамиятининг аъзоларидир. 40 киши спорт разрядларига эга. Хўжаликда оғир атлетика, енгил атлетика, шахмат-шашка, теннис, эркин кураш, волейбол секциялари ишлаб турипти. Бу секцияларга жамоатчилар бошчилик қилишади.

Бултур баҳордан бошлаб ГТО комплексининг янги нормативларини топшириш бўйича кўпгина ишларни амалга оширдик. ГТО комиссияси тузилди. Комиссияга колхоз правлениесининг раиси Турғун Мирзаев раис қилиб сайланди. Шуни ҳам айтиш кераки, комиссия раиси шахсий намуна кўрсатиб, ГТОнинг олтин нишонини олишга муваффақ бўлди. Ўтган йилнинг баҳорида ГТО нормаларини топшириш бўйича биринчи спартакиада бўлиб, унда 157 колхозчи қатнашди. Шулардан 103 киши ГТО нормаларининг уч, тўрт, бешинчи босқичларини мўлжаллаб ҳаракат қилди.

ГТО комплексини топширишда спортнинг тўрт тури бўйича мусобақалар ўтказиляпти. Ядро улоқтириш бўйича колхоз радисти Мадиёр Абдураҳмонов колхозчилар Саҳобат Ғозиева, Мастура Бекмуҳамедова 3 минг метрга кросс бўйича механизатор Оқил Исоқов, узоққа сакрашда колхозчи Наима Юсупова, велосипед спорти бўйича эса шофер Тоҳир Исоқовлар муваффақиятли қатнашдилар.

Акром ҒУЛОМОВ,
Калинин районидаги «Ўзбекистон ССР 40 йиллиги» колхозининг физкультура инструктори.

АНЪАНАВИЙ МАТЧ

Чирчиқ шаҳрида эшкакли қайиқ ва каноэда сузиш бўйича СССР шаҳарлари анъанавий мусобақаси бўлиб ўтди. Бу тадбир еттинчи марта амалга ошириляпти. Анъанавий матч мамлакатимиз турли шаҳарлари дўстлигининг ёрқин намойишига айланди. Бунда 14 шаҳардан 17 команда иштирок этди.

Мусобақалар Ўзбекистон Компартияси ва Ўзбекистон ССРнинг 50 йиллигига бағишлаб ўтказилди.

Ҳар бир масофада кураш жуда қизғин давом этди ва энг охирги метргача ғолибларни олдиндан айтиш имконияти бўлмади.

Мусобақа якунлари бўйича умумкоманда ҳисобида биринчи ўринни мезбонлар эгаллашди. Иккинчи ўрин Бекобод шаҳри, учинчи ўрин эса Фрунзе спортчиларига муяссар бўлди.

500 метрлик масофада чирчиқлик Женя, Гегель, Алексей Петров ва Алексей Киякин, 1000 метрлик масофада Леонид Жуков ва Павел Савгучевлар ғолиб бўлишди. Шунингдек, бекободлик Александр Седловский, Валерий Овчинников, Виктор Криво, Наташа Рогачева, Дилором Яхшибоевалар ҳам ғолиблар сафидан жой олдилар.

Б. МИЛЕЙКОВСКИЙ,
область физкультура ва спорт комитети спорт бўлимининг бошлиғи.

Редактор
А. ИСМОИЛОВ.

ОҒАЙНИЛАР

(ИНТЕРМЕДИЯ)

●

Воқеа Қорабулоқ матлубот жамиятига қарашли магазинлардан бирида бўлиб ўтади. Кечки пайт. Магазин қоровули Алимат навбатчилик қилгани кириб келади.

АЛИМАТ — Ассалому алайкум яхшилар. Ў-ҳў, янги моллар келибдими... (магазин мудири Шермат ака билан сотувчи Ҳасанбой янги молларни тахлашдан тўхтаб унга ўқрайишади).

ХАСАНБОЙ — (тескари ўгирилиб). Хира пашша-да, жонга тегди...

ШЕРМАТ — (лабларини жуфтлаб, оғзини бармоғи билан бекитади). Тисс... ҳа, Алиматака келдингизми, биз ҳозир... (Ҳасанбойга ўгирилади) Ановиларини тўғрилаб қўйдингми?

ХАСАНБОЙ — Ҳа, бўлмаса-чи, саксон процентини буёққа ажратдим, йигирма процентини уёққа. Харидорларга, шуниси ҳам кўп, хи, хи, хи...

ШЕРМАТ — Атласларичи?

ХАСАНБОЙ — Хон атлас, номозшом гул атласларни бу ёққа, анавиларини уёққа... Қалай боплабманми, хўжайин...

ШЕРМАТ — Мижозларга хабар қилдингми?

ХАСАНБОЙ — Бўлмасамчи, ҳали замон келиб қолишади...

(Шу пайт эшик очилиб, хонага Норжон хола кириб келади).

НОРЖОН — Ассалому алайкум, бўталарим. Эсон-омон, тани-жонларинг соққина юрибсанларми. Келин бола, анови эркатойлар омонми, ўйнаб-кулиб юришибдими?

ШЕРМАТ — Ҳа, яхшимиз (тескари ўгирилиб пулни чўзсангчи шум кампир деб ғудраниб қўяди). Қани бўлақолинг...

НОРЖОН — Хўп, хўп болам...

ШЕРМАТ — Ҳа, айтаверинг, пул бўлса чангалда шўрва. Хе Ҳасан, ўра ановилардан...

НОРЖОН — (белидаги қават-қават белбоғларини ечиб пул олади). Ҳозирча, минг сўм олиб келдим. Ўғлим, нархини арзонроқ қилмасанг бўлмайди, олдинги молларингни қийналиб сотдим...

ШЕРМАТ — Йўқ, бўлмайди, хоҳласангиз шу, бўлмаса...

НОРЖОН — (ўзича, вой қаттиқ бўлмай ер ютсин сенларни). Хўп, майли, ишқилиб тузукроғидан беринглар...

(Ҳасан эшикни очиб кўчага қарайди).

ХАСАН — Хўжайин, ана ҳаммалари қатор бўлиб келишяпти. Саттор бойвачча, Тожихон ая, Мастура опалар.

ШЕРМАТ — Эсинг борми ўзи, ҳаммасини бир вақтга тайинлайсанми галвас...

(Магазин ичида Шермат у ёқдан бу ёққа бетўхтов юради. Ўзича).

ШЕРМАТ — Тавба, одамларга ҳам ҳайрон бўласан, айниқса хотинларнинг бетоқатсизлиги, уларга қўйиб берсанг мен билан ҳисоб-китоб қилишмоқчи, законлашаман дейди. Э, лодонлар, мен бирон иш қилсам оғайниларга суяниб қиламан...

(Шу пайт Ҳасан киради).

ХАСАН — Молларни сотиб бўлдим, хўжайин...

ШЕРМАТ — (Ҳасаннинг елкасига қоқиб). Молодес, худди ўзимсан, менинг удумимни олсанг кам бўлмайсан ука... (Шу пайт эшик очилиб Норжон хола ва милиционер бошлашиб кирадилар).

МИЛИЦИОНЕР — Кампирга 1000 сўмлик мол сотган экансизлар.

ШЕРМАТ — Нима деганингиз, биз бу кампирни биринчи марта кўриб турибмиз.

НОРЖОН — Вой, уйимга Хасан продавесни юборган ким, мана бу йигитни... Менинг 1000 сўм пулимни сизлар тўлайсизлар.

ХАСАН — Мен молларни илғор колхозчиларга тарқатдим. Балки бу кампир молларни бирор жойдан ўғирлаб кетаётганида қўлга тушгандир.

МИЛИЦИОНЕР — Ўзингизни қийнаб талвасага тушманг, ҳамма яширган молларни топдик. Молнинг бир қисмини каминалари ҳам уйларига олиб кетган эканлар. Юринг, ҳисоб-китобни ўша ерда қиламиз..

ШЕРМАТ — Нима!! Хой, оғайнилар, қани сизлар... Оғайнилар!

Ақида ЁҚУБОВА.

Реклама ва эълонлар

ТВ

БИРИНЧИ ПРОГРАММА
ТОШКЕНТ КУРСАТАДИ

9.50 — Кўрсатувлар программаси, 9.55 — Янгиликлар, 10.05 — Телевизион миниатюралар театри (ўзбек тилида), 10.45 — Рангли телевидение. **«Узбектелефильм»** кўрсатади. **«Қоракўл».** Телевизион ҳужжатли фильм премьераси (рус тилида).

11.00 дан **Москва кўрсатади.**

ТОШКЕНТ КУРСАТАДИ

16.15 — Кўрсатувлар программаси, 16.25 — Болалар учун микромультфильмлар (рус тилида).

Ўзбек тилида: 16.35 — Ўқувчилар учун. **«Санъат ғунчалари»,** 17.10 — Ишга тушириладиган объектлар йўқламаси. **«Совет Узбекистони»** газетаси. Республика телевидение ва радиосининг қўшма рейди, 17.35 — **«Ахборот»** информацион программаси (рус тилида), 17.50 — Рангли телевидение. Футбол бўйича СССР чемпионати. **«Пахтакор» — «Торпедо»** (Москва). Танаффус вақтида спорт янгиликлари, 19.45 — **«Ахборот»** информацион программаси, 20.00—Рангли телевидение. **«Марҳабо, талантлар»** телевизион фестивали лауреатлари финал концерти (ёзиб олинган).

22.00 дан **Москва кўрсатади.**

ИККИНЧИ ПРОГРАММА
ТОШКЕНТ КУРСАТАДИ

Ўзбек тилида: 10.30 — Сиртдан ўқиётган студентлар учун. Олий математикадан 51—52 лекциялар, 11.30 — **«Уралнинг табиат районлари».** 7-синфлар учун. Географиядан ўқув кўрсатуви, 12.00 — **«Қизил альпинистлар».** Кўп серияли телевизион бадиий фильмнинг 4-серияси (рус тилида), 12.30 — **«Уралнинг табиат районлари».** 7-синфлар учун. Географиядан ўқув кўрсатуви.

16.15 дан **Москва кўрсатади.**

ТОШКЕНТ КУРСАТАДИ

18.55 — Рангли телевидение. **«Партком секретари».** Телевизион бадиий фильмнинг 1—2 сериялари (рус тилида).

МОСКВА КЎРСАТАДИ

21.15 — Ҳужжатли фильм, 21.30 **«Голубой огонёк»** саҳифаларидан.

ТОШКЕНТ КУРСАТАДИ

Ўзбек тилида: 22.00 — **«Узбекистон»** киножурнали, 22.10 — **«Майор Вихрь».** Бадиий фильм, 1-серия.

УЧИНЧИ ПРОГРАММА

16.15 — Душанба телевидение студиясининг кўрсатувлари.

ТЕАТР

НАВОИЙ НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК КАТТА ТЕАТРИДА 7/IV да — **Тановар.**

ҲАМЗА НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК ДРАМА ТЕАТРИДА 7/IV да **Самандар.**

МУҚИМИЙ НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ МУЗИКАЛИ ТЕАТРИДА 7/IV да — **Ужарлар.**

ТОШКЕНТ ДАВЛАТ ЦИРКИДА — Совет циркининг ҳайвон ўргатувчилар Бутуниттифоқ кўригининг лауреати **Б. Денисов Африка шерлари билан** (охирги гастроллари, кундуз соат 12, 3 ва кеч соат 8 да).

КИНО

Шайтон малайлари иблис тегирмонида; Айиқ — «ЧАЙКА» (эрталаб соат 11, кундуз соат 1.30, 4, кеч соат 6.30, 9 да), «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ» (кундуз соат 12, 2.30, 5 ва кеч соат 8 да), «МОСКВА) (кундуз соат 12.30, 3, 5.30 ва кеч соат 8.30 минутда), «ДРУЖБА» (эрталаб соат 10, кундуз соат 1, 4 ва кеч соат 7 да).

Бугун яшаш, эртага ўлиш — «СПУТНИК» (эрталаб соат 11, кундуз соат 2, 3, 5, кеч соат 8, 9 да), «ЎЗБЕКИСТОН» (эрталаб соат 10, кундуз соат 12, 2, 4, кеч соат 6, 8, 9.45 минутда), «ВОСТОК» (эрталаб соат 11, кундуз соат 1, 5 кеч 7, 8.30 минутда), «ДРУЖБА» (эрталаб соат 11, кундуз соат 2, 5 ва кеч соат 8 да).

Шайтон малайлари; Шайтон малайлари иблис тегирмонида — «ЎЗБЕКИСТОН 25 ЙИЛЛИГИ» (кундуз соат 12, 3, кеч соат 6, 9 да), «ТОШКЕНТ СОВЕТИНИНГ 50 ЙИЛЛИГИ» (кундуз соат 12, 3, кеч соат 6, 9 да).

Охирги ўқ — САНЪАТ САРОЙИ (эрталаб соат 11, кундуз соат 12.45, 2.30, 4.15, кеч соат 6, 7.45, 9.15 минутда).

Кўланка билан жанг — «СПУТНИК» (кундуз соат 12 ва кеч соат 6 да).

Одам-оркестр; Тахта —«КЎКЧА» (эрталаб соат 11, кундуз соат 2,5 ва кеч соат 8 да).

Самовий саргузаштлар — НАВОИЙ номли (эрталаб соат 10.30, кундуз соат 1, 3.30, кеч соат 6, 8.20 минутда).

Яшасин севги!—«ВОСТОК» (кундуз соат 2,5 ва кеч соат 8 да).

Она муҳаббати — ҲАМЗА номли (эрталаб соат 11.30, кундуз соат 2.30, 5.30 ва кеч соат 8.30 минутда).

АЛИШЕР НАВОИЙ НОМЛИ ТЕАТРДА
8 ВА 9 АПРЕЛДА
«БАҲОР» ДАВЛАТ ХАЛҚ РАҚС АНСАМБЛИНИНГ
КОНЦЕРТИ
ЯНГИ ПРОГРАММА

Ансамблнинг бадиий раҳбари.—СССР халқ артисти Мукаррама ТУРҒУНБОЕВА.

Концерт кеч соат 8 да бошланади.

Билетлар сотилмоқда.

Узбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриёти босмахонаси. Тошкент шаҳри.

Р—02333. ИНДЕКС 64697. № В—1708.